

Mr 127296

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

นางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 22 ต.ค. 2562
เลขทะเบียน..... 2. 261753
เลขเรียกหนังสือ..... 371.8 ล411196 2561

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1

ผู้วิจัย : นางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

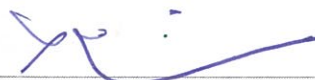
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาkant เรืองสุวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ)

ชื่อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผู้วิจัย : นางสาวศุภัญญา จันทร์ดาวงค์

ปริญญา : ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พงษ์หาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรธรรม อุบลเลิศ

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา โดยการวิจัยมี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 475 คน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 9 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยรวม มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนรู้จักตนเอง เห็น

คุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้เหตุผลในการคิดการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้ และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ผู้เรียนเข้าใจมุมมองของอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และจัดการกับความเครียดต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม

คำสำคัญ : ทักษะชีวิตผู้เรียน, แนวทางการพัฒนา, สถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Development Guidelines on Student Life Skill Development in Schools under the Office of Roi-et Primary Educational Service Area 1.

Author : Ms.Sukanya Janlawong

Degree : Master of Education (Educational Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Asst.Prof.Dr.Chumnian Pollaharn
Asst.Prof.Dr.Worawan Ubonlert

Year : 2017

ABSTRACT

Study the level conditions of student life skill development in schools. 2) compare student life skill development in schools by status and work experiences; and 3) study the development guidelines on student life skill development in schools. The research consisted of 2 phases. Phase 1 was conducted to 475 executives and teachers, obtained stratified random sampling, with questionnaires as the instruments. Phase 2 focused on 9 experts, executives, and teachers who were in charge of systems and assistance to students. They were obtained from purposive sampling.

The research results were found as follows : 1) overall student life skill development in schools There was a high level of opinion on student behavior. 2) executives and

teachers perceived that their schools embraced student life skill development as a whole and in each individual aspect out of 3, i.e., awareness, self-esteem, and other-esteem ; building good relationships with others ; and analysis, decision-making, and creative problem solving. These aspects were different with statistical significance at .05. Regarding 3) the development guidelines on student life skill development, it was found that 1) in the aspect of awareness, self-esteem, and other-esteem, students knew themselves, accepted, and esteemed themselves as well as others. They realized how to make happiness, be reasonable, and follow academic principles. As for 2) building good relationships with others, students used reasons to think and work with others without conflicts. They volunteered in activities that generated benefits to others with willingness. 3) In the aspect of analysis, decision-making, and creative problem solving, the schools held activities that promoted decision-making among students under various circumstances so that they could choose proper directions and applied information for their own and others' benefits. Lastly, 4) the aspect of emotional and stress management, the schools held activities that suggested students to learn how to understand emotional dimensions and how to perceive feelings and needs of others so as to help them act correctly and appropriately in diverse situations.

Keywords: Student Life Skills, Development Guidelines, Schools

๗

Advisor

Major

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ อุบลเลิศ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยามนต์ เรืองสุวรรณ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน แก้วคำไผ่ย์ ร้อยตรีดำรงค์ อินอุ่นโชติ และ ดร.อาทิษฐ์ อจหาญ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการวัดผลและการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ รวมทั้งยังเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านภาษา ให้คำแนะนำและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจนงานวิจัยนี้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดามารดา เพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาบริหารจัดการการศึกษา ที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาระดับบัณฑิตยศึกษานี้สำเร็จด้วยดี

นางสาวศุภกัญญา จันทร์ดาวรงค์

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.6 ขอบเขตการวิจัย	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 การบริหารจัดการศึกษา	9
2.2 แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต	13
2.3 การประกันคุณภาพการศึกษา	30
2.4 ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	34
2.5 มริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	40
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42

มทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	47
	ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	47
	ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	53

หัวเรื่อง

หน้า

มทที่ 4	ผลการวิจัย	57
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
มทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
	5.1 สรุปผล	89
	5.2 อภิปรายผล	92
	5.3 ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	104
ภาคผนวก ข	การหาคุณภาพของเครื่องมือ	114
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์	118
ภาคผนวก ง	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	126
ภาคผนวก จ	ภาพประกอบการวิจัย	128
ประวัติผู้วิจัย	134

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะชีวิต	19
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ	47
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	59
4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวม และเป็นรายตำบล	60
4.3	ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตระหนักรู้และ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นรายชื่อ	61
4.4	ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี กับผู้อื่นเป็นรายชื่อ	62
4.5	ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรายชื่อ	63
4.6	ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการกับอารมณ์และ ความเครียด เป็นรายชื่อ	64
4.7	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา	66
4.8	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	

ของครูผู้สอน	67
4.9 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน	68

**ตารางที่
หน้า**

4.10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี	69
4.11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี	70
4.12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี	71
4.13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิต ผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน	72
4.14 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	73
4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนใน สถานศึกษา โดยรวม ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน	74
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน	

	ในสถานศึกษา ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	74
4.17	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	75
4.18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	76
4.19	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษาการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	76
ตารางที่		
หน้า		
4.20	ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	77
4.21	ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	78
4.22	ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	79
4.23	ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	80

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

**ภาพที่
หน้า**

1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2.1	ระบมการประกันคุณภาพการศึกษา	33
จ.1	สัมภาษณ์ ดร. รณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ	129
จ.2	สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ ศีลาวรรณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	129
จ.3	สัมภาษณ์ นางเบญจพร สุทธิประภา ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	130
จ.4	สัมภาษณ์ นายอุทัย น้อมระวี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนดอนแคน	

	ดอนหวายสามัคคี	130
๑.5	สัมภาษณ์ นายสถิต สัตนาโค ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแคน	131
๑.6	สัมภาษณ์ นายทองฉัตร จันทะคัด ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน บ้านม่วงน้ำ (ประชาศิษย์วิทยา)	131
๑.7	7 สัมภาษณ์ นางสาวนวลจันทร์ สุวรรณศรี ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี	132
๑.8	สัมภาษณ์ นางเพ็ญพร นามทอง ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยนางามวิทยา	132
๑.9	สัมภาษณ์ นางนิสากร อนารัตน์ ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดินคำบัวรองวิทยา	133

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของประเทศให้มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลและกลมกลืนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นยุคแห่งการติดต่อสื่อสาร ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก ปัจจุบันสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 1) ดังนั้น เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพอย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 23 (2) และ (3) การจัดการศึกษาในระบอบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโดยรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และ

ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระด้านความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 3-8)

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นความสามารถที่บุคคลใช้ในการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สามารถเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องมี เพราะนับตั้งแต่มนุษย์เกิดมาจะต้องได้รับการหล่อหลอมโดยกระบวนการตามธรรมชาติ การปรับตัวโดยอาศัยการเรียนรู้จากกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงด้านกายภาพตามสัญชาตญาณ ทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความรู้สึกลึกซึ้งจิตใจ (ณภัทรวรรณ ธนาพงษ์อนันต์, 2558, น. 40) เพื่อให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาได้อย่างเข้มแข็งแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ยุงยากของสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการชีวิตได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น มีความสุขและทำให้ตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม องค์การอนามัยโลก ให้ความเห็นว่าการสอนทักษะชีวิตจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมและแบบแผนการดำเนินชีวิต ซึ่งการสอนทักษะชีวิตเป็นยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับเยาวชน ดังนี้ 1) เป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการต่อสู้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 2) เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีและการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล และ 3) เป็นยุทธศาสตร์ในการป้องกันเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรกมิให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพราะเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัว เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง (กรมวิชาการ, 2543ก, น. 5) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยพิจารณาเนื้อหากิจกรรมและการวัดผล

ประเมินผลให้เชื่อมโยงกัน ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้กับผู้เรียนพร้อมตั้งรับต่อการก้าวรุกของสังคมที่ไม่พึงประสงค์อย่างรู้เท่าทัน โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกรู้จักคิดทักษะชีวิตในการทำงาน ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหา และความขัดแย้งอย่างเหมาะสม ต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระเชื่อมโยงกับกิจกรรมให้บูรณาการสอดแทรกกิจกรรมทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554ข, น. 14)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้จัดทำแผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาประจำปีการศึกษา 2559 - 2562 เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานและขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยใช้เทคนิค SWOT ผลการวิเคราะห์ในด้านผู้เรียน ยังพบว่า 1) ชุมชนโดยรอบโรงเรียนบางแห่งเป็นแหล่งชุมชนที่แออัด แหล่งเสื่อมโทรม มีแหล่งอบายมุข 2) ผู้เรียนมีค่านิยมเป็นแบบวัตถุนิยม เช่น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การใช้โทรศัพท์ราคาแพง ฯลฯ 3) สภาพครอบครัวเป็นแบบครอบครัวเดี่ยว ผู้ปกครองมุ่งประกอบอาชีพให้บุตรหลานอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ติดอบายมุข ติดเกม หนีโรงเรียน 4) ผู้เรียนมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่ดื้อแหลมเกินวัย 5) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนต้องบริโภคแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม เกมออนไลน์ จากปัจจัยภายนอกด้านผู้เรียนส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2558ก, น. 29-30) ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้สรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัด ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิตที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี จากการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์พบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร จึงมีนโยบายกำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรม “สำนักพลเมืองดี” เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะชีวิตตามวิถีของสังคมไทย และกิจกรรมโครงการค่ายพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อนักเรียนให้มีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะตัวรวมทั้งปัญหาด้านอื่นๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2559ข, น. 150)

จากความสำคัญดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้ตระหนักในความสำคัญในการดำเนินงานตามนโยบายโดยเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาในสังกัด มีการพัฒนาต่อยอดองค์

ความรู้และสร้างเครือข่ายพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนที่เชื่อมโยงประสานระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทาง การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 อยู่ในระดับใด

1.2.2 การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันหรือไม่

1.2.3 แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

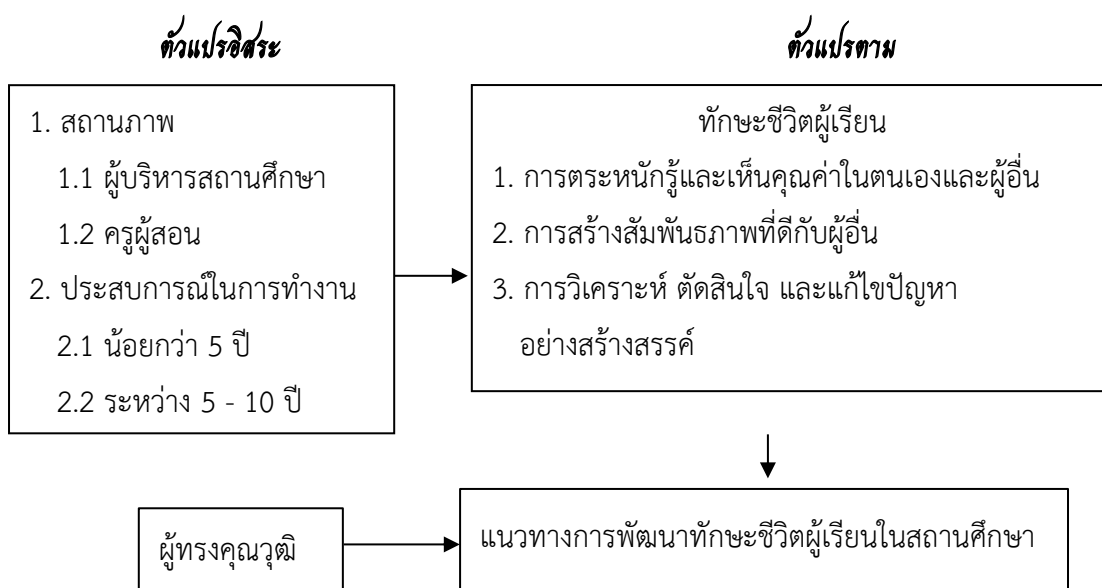
1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อยู่ในระดับมาก

1.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนที่ แตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิต ของ องค์การอนามัยโลก, กรมสุขภาพจิต, สฟฐ., อย.จ. เทียมกลาง, Wagner, Maxwell, Gazda, Childers & Brooks จากการสังเคราะห์ทำให้ได้องค์ประกอบของทักษะชีวิต ทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ขอบเขตการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.6.1.1 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 234 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 2,400 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 144 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie and Morgan (ไพศาล วรรคตา, 2558, น. 467) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 475 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

1.6.1.2 ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีผลการประเมินภายนอกที่สามระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 45) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งมีองค์ประกอบทักษะชีวิตผู้เรียน 4 ด้าน คือ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

1.6.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือน มิถุนายน – กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือน สิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2560

1.6.4 ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน” หมายถึง การปลูกฝังและพัฒนา โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นทักษะชีวิตในตัวผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้วจะมีความรู้ ความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

“ระดับความคิดเห็น” หมายถึง ความรู้ ที่ศรัทธา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้เรียนในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

“ทักษะชีวิต” หมายถึง ทักษะชีวิตเป็นความสามารถพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ประกอบไปด้วย ความรู้ ความคิด ที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในการเลือกเดินทางชีวิตที่เหมาะสม โดยใช้วิธีอย่างสร้างสรรค์ ในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายชีวิตและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อสาเหตุของปัญหา หาทางออกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์

4. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดีขึ้น

“แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน” หมายถึง วิธีการหรือความเป็นไปได้ของการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ครูผู้สอน” หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีภูมิตั้งถิ่นที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.8.1 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.8.2 ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

1.8.3 สถานศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้พัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในการจัดการศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการศึกษา
2. แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต
3. การประกันคุณภาพการศึกษา
4. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. นวัตกรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การบริหารจัดการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

ถนัด เทชทรัพย์ (2550, น. 26) การบริหารจัดการ เป็นการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติภารกิจให้ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ ใช้ทรัพยากรบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 42) การบริหาร หมายถึง การดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ปัจจัยต่างๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

ภารดี อนันต์นาวิ (2556, น. 1) การบริหารเป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกัน ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ศิริ ถีอาศนา (2557, น. 8) เป็นกิจกรรมตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปร่วมมือกันจัดการทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ Man Machine Material Method Money Environment และ Energy ที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการทรัพยากรตามกระบวนการบริหารหรือหน้าที่ของการบริหารประกอบด้วย Planning Organizing Staffing Directing Coordinating Reporting Budgeting

จุมพร พัฒนะมาศ (2558, น. 24) การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้งานศาสตร์ที่มีกรรมวิธีการเรียนรู้ ฝึกอบรม เป็นไปตามขั้นตอนและการใช้ศิลป์ เพราะเป็นการใช้ศิลปะในการควบคุมกรรมวิธีต่าง ๆ ในการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างทีบุคคลร่วมกันกำหนด ซึ่งใช้กระบวนการของการวินัย ระเบียบและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

พันธ์พัชร ปันจินดา (2558, น. 1) การบริหาร หมายถึง การดำเนินการในระดับการวางแผนการกำหนดทิศทางขององค์กรและวางแผนให้ดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารจึงไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะเพื่อให้ผู้ปฏิบัติที่ทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารกำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้กับการบริหารราชการในภาครัฐหรือองค์กรขนาดใหญ่ที่เน้นการสั่งการบังคับบัญชา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคนตั้งแต่ 2 ขึ้นไปร่วมมือกันปฏิบัติงานโดยใช้ปัจจัยและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ทั้งศาสตร์และศิลป์ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.1.2 ความหมายของการจัดการ

ศุภพรณี ชัยพิพัฒน์ (2551, น. 8) การจัดการ หมายถึง ระบบการจัดการ การดำเนินงานทุกชนิดให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์โดยการบริหารหรือการจัดการ จะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ 1) การจัดการดำเนินงานและการจัดกิจกรรม 2) ทรัพยากร 3) วัตถุประสงค์การจัดการเป็นเรื่องราวของการกระทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่จะทำกิจกรรม คือ ผู้บริหาร และสมาชิกในองค์กร หรือคนในองค์กรนั้นๆ การจัดการเป็นเรื่องของการพยายามที่จะใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทรัพยากรที่สำคัญคือ คนจะมุ่งพัฒนาคนในองค์กรทั้งหมดให้มีคุณภาพ เพื่อการดำเนินงานจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

รัตน์ทิกรณ์ อาจแก้ว (2551, น. 30) การจัดการหรือการบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ในการ ดำเนินงาน ในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงานการสั่งการและการควบคุม

กิจการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสนองต่อความคาดหวังและจัด
โอกาสให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

เพ็ญศรี รุจิมากุล (2551, น. 39) การจัดการ หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารใช้อำนาจ ศาสตร์ ศิลปะ
และทรัพยากรในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการร่วมกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ดำเนินให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พีชสิริ ชมพุดำ (2552, น. 5) การจัดการ (Managemet) หมายถึง การดำเนินการในการวางแผน
ตัดสินใจ การจัดองค์การ การนำ และการควบคุมทรัพยากรขององค์กร อันได้แก่ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรยัถยาร
ข้อมูลและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ชาลีสา สิงห์สถิต (2552, น. 31) การจัดการ กิจกรรมที่บุคคลได้ร่วมดำเนินการเพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเป็นเครื่องมือซึ่งให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความ
เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในด้านต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างรวดเร็ว การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้
นำแนวคิดในเรื่องนี้เป็นกรอบในการวิจัย

ศิริ ถิอาสนา (2557, น. 5) การจัดการ (Managemet) เป็นการกำหนดทิศทางหรือวางแผนการใช้
ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตได้แก่ เงิน คน วัสดุ เครื่องจักร การตลาด นวัตกรรม เทคโนโลยี หรือแม้กระทั่งวิธีการ
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะลูกค้า โดยกลุ่มบุคคลซึ่ง ต้องอาศัยกระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์อย่างมีศิลปะ บทบาทหน้าที่ของการจัดการประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัด
องค์การ การจัดการงานบุคคล การนำทีม การนิเทศติดตามผล การควบคุม เป็นต้น

อนิวัช แก้วจันทง (2557, น. 20) การจัดการ หมายถึง กระบวนการในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน
โดยใช้การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การนำ และการควบคุมรวมถึงมีการประสานการ
ทำงานทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อใช้การทำงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สมคิด บางโม (2557, น. 59) การจัดการคือศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและ
นอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการจัดการ หมายถึง การวางแผนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน คน วัสดุ
เครื่องจักร การตลาด นวัตกรรมเทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยกลุ่มบุคคล ซึ่งต้องอาศัย
กระบวนการวางแผน การกำหนดนโยบาย การจัดการงานบุคคล การนำทีม การนิเทศติดตามผล การควบคุม เป็น
ต้น

2.1.3 หลักการบริหารจัดการการศึกษา

ชาญชัย อาจิตส์มาจาร (2550, น. 44-45) หลักการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น

1. การตั้งวัตถุประสงค์ (Purposing) การตั้งวัตถุประสงค์จะทำให้ทิศทางในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การวางแผน (Organizing) เป็นการเลือกแนวทางในการปฏิบัติงานจากแนวทางหลายๆแนวทางการวางแผนมีประโยชน์เพราะเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จ การวางแผนจะช่วยประหยัดเวลา การทำงานและการเงิน

3. การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วยการสร้างของหน่วยงานและกระบวนการขององค์การในฐานะเป็นโครงสร้าง เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ การจัดองค์การเป็นการกำหนดตำแหน่งของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เช่น การมอบหมายงานและอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานและการผสมผสานกิจกรรมของทุกคน เครื่องมือที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

จรูญ อติวิทยากรณ์ (2554, น. 88) ทฤษฎีหรือหลักในการบริหารงานนั้นจะดีหรือ มีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ควรคำนึงถึงลักษณะของทฤษฎีในเรื่อง ต่อไปนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพของงาน
2. การช่วยวิเคราะห์งานเพื่อปรับปรุงพัฒนา
3. การช่วยงานด้านวิจัยขององค์การให้ก้าวหน้า
4. ตรงกับความต้องการของสังคม
5. ทันสมัยกับโลกที่กำลังพัฒนา

สัมมา รชนีธย์ (2556, น. 95) การบริหารการศึกษาจะให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้นั้นผู้บริหารจะต้องมีหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ หลักการบริหาร การศึกษา ประกอบด้วย

1. การวางเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
2. การวางแผน และนำเทคนิคในการบริหารงาน
3. การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน
4. การใช้ทรัพยากร และค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า

5. การใช้อำนาจในการสั่งการ และควบคุม

6. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

ศิริ ถีอาสนา (2557, น. 52) หลักการจัดการศึกษาควมองค้ประกอบหลัก ดังนี้ 1) หลัก
เอกภาพด้านนโยบายทางการศึกษา 2) หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา 3) หลักการประกันคุณภาพการศึกษา
4) หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) หลักการระดมทรัพยากรทาง
การศึกษา 6) หลักการมีส่วนร่วมทางการศึกษา 7) หลักการเรียนรู้ (เรียนเพื่อรู้ เพื่อปฏิบัติ เพื่อชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกัน)
8) หลักการเปิดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง 9) หลักการมุ่งอนาคตของการจัดการการศึกษา 10) หลักการความ
รับผิดชอบต่อสังคม 11) หลักการจัดการการศึกษาเชิงระบบ 12) หลักคุณธรรมนำความรู้ และ 13) หลักการสร้าง
นวัตกรรม/วิจัยทางการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าหลักการบริหารจัดการการศึกษา ควรมีหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ 1)
หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา 2) หลักการประกันคุณภาพการศึกษา 3) หลักการนิเทศภายใน 4)
หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) หลักการระดมทรัพยากรทาง
การศึกษา 6) หลักการมีส่วนร่วมทางการศึกษา 7) หลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 8) หลักการสื่อสารที่
ทันสมัย และ 9) และการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

2.2 แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต

2.2.1 ความหมายของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1994, น. 134 - 147) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิต
ว่าเป็นความสามารถทางสังคม ความคิดอ่าน ความพยายามเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่น ให้ประสบ
ความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์วิกฤตที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ตลอดจนเป็นความสามารถที่
ส่งเสริมสุขภาพของบุคคล และชุมชน

กรมสุขภาพจิต (2541, น. 1) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วย
ความรู้ ที่ศันคติ และทักษะที่จะจัดการกับปัญหาหรรอบ ๆ ตัว ในสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวใน
อนาคต

ไผ่ภณ จุไลทก (2543, น. 7) กล่าวว่า ทักษะชีวิต คือ ความสามารถพื้นฐานในการจัดการที่เหมาะสมกับตัวเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนเองมีความสุขและอยู่รอดปลอดภัยจากสังคม

เทพ ศงวนกิตติพันธ์ (2545, น. 7) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต คือ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่ หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับร่างกาย สังคม และจิตใจของบุคคลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วนิดา ขาวมงคล (2546, น. 13) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิตไว้ดังนี้ 1) ความสามารถของมนุษย์ที่ติดตัวมาจากกำเนิด 2) ความสามารถของมนุษย์ที่สามารถเรียนรู้จากตนเองและผู้อื่น ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น 3) ความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะการจัดการกับชีวิตของตนเองกับปัญหาสภาพแวดล้อมต่างๆ 4) ความสามารถที่มนุษย์ควรพัฒนาได้จนบรรลุจุดสูงสุดในชีวิต คือ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2547, ออนไลน์) ให้ความหมายทักษะชีวิต ว่า เป็นความสามารถพื้นฐาน ที่ทุกคนจำเป็นต้องมีและใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยไม่เป็นภาระของสังคม เป็นลักษณะหรือความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา ซึ่งต้องเป็นทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551ก, น. 1) ได้ให้ความหมายว่าทักษะชีวิต หมายถึง เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551ก, น. 1) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

องอาจ เทียมกลาง (2559, น. 13) ได้ให้ความหมาย ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินของชีวิตที่เหมาะสมในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ทั้งสภาพปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายทักษะชีวิตที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ประกอบไปด้วย ความรู้ ความคิด ที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นรอบๆ

ตัวในการเลือกเดินทางชีวิตที่เหมาะสม โดยใช้วิธีอย่างสร้างสรรค์ในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.2 องค์ประกอบทักษะชีวิต

การมีชีวิตที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้น เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปมนุษย์ก็มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้หลายท่าน ดังนี้ องค์การอนามัยโลก (1994, น. 1-3) จัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) ไว้ 10 ประการ ซึ่งจัดไว้ 5 คู่ คือ 1) การคิดวิเคราะห์หิวจรณ และความคิดสร้างสรรค์ 2) ความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น 3) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 4) การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา และ 5) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ดังนั้นเมื่อนำองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ มาจัดตามพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน จะได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย (ทักษะด้านความคิด) หมายถึง การรู้จักใช้เหตุและผล โดยรู้สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น ผลย่อมมาจากเหตุ เมื่ออยากได้ผลของการกระทำออกมาดีเป็นที่พึงประสงค์แก่ทั้งของตนเองและส่วนรวม ก็ควรคิดกระทำเหตุที่ทำให้เกิด ผลที่ดี เพื่อจุดประสงค์ที่จะพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้า สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

1.1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

1.2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่มีติดอยู่ในกรอบ

2. องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ (ทักษะด้านจิตใจ) หมายถึง การฝึกฝน ควบคุมความรู้สึก นึกคิด อยู่ในสภาพที่มั่นคง ใสสะอาดในความดีงาม ประกอบด้วย คุณธรรมต่างๆ เช่น ความรัก ความเมตตา กรุณา ความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักยอมรับและเห็นความสำคัญของผู้อื่น ความกตัญญู ความเพียรพยายาม ความซื่อสัตย์สุจริต

2.1 ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เป็นความสามารถ ในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดีข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการและสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะ

ช่วยให้เรารู้ตนเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธ์ภาพ การตัดสินใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2.2 ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดจากการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน

3. องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย หรือทักษะสังคม (ทักษะด้านการกระทำ) หมายถึง การฝึกฝนตนเองให้มีทักษะด้านวินัยในตนเอง เพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม ไม่เบียดเบียน ไม่สร้างความรำคาญ ไม่สร้างความเดือดร้อน ไม่สร้างความลำบากใจให้แก่ตนเองและสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เป็นประโยชน์ต่อสังคม เน้นความสุจริตทางกายและวาจา

3.1 ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย และจิตใจ

3.2 ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความตึงเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจดูถูกตามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

3.3 ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทาง เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความคิดเห็น การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

3.4 ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และสามารถรักษาสัมพันธ์ภาพไว้ได้ยืนยาว

3.5 ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างเหมาะสม

3.6 ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และเป็นแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

องค์ประกอบที่กำหนดขึ้น โดยสำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต. 2541, น. 2-3) ได้มีการปรับเปลี่ยนและจัดกลุ่มทักษะชีวิตใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถจัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตตามพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ได้ 12 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว
2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ
3. ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self - Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น
4. ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเรา
5. ความภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถต่าง ๆ ของตนเอง โดยไม่มุ่งสนใจแต่รูปร่างหน้าตา เซ็นส์ หรือความสามารถทางเพศ
6. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือเสื่อมของสังคม
7. ความสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร (Interpersonal Relationship and Communication Skill) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษา ท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย
8. การตัดสินใจและแก้ปัญหา (Decision Making and Problem Solving) เป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือก และลงมือแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม

9. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotion and Stress) เป็นความสามารถในการประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์หรือความเครียดว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เสี่ยงใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์หรือความเครียดและวิธีการป้องกันการเกิดอารมณ์หรือความเครียดที่เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551ก, น. 1-9) ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี
4. การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องอาจ เทียมกลาง (2559, น. 21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิตว่า มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัดและความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีการรับผิดชอบต่อ

2. การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อปัญหา สาเหตุของปัญหาหาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี
4. การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึก นึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

Wagner (2008, pp. 20-25) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตที่สำคัญ 7 ประการ เพื่อการอยู่รอดสำหรับการประกอบอาชีพ การศึกษาและการเป็นพลเมืองที่ดี (The Seven Survival Skills for Careers, College, and Citizenship) ที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 2) การร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ 3) การปรับตัวและการมีความหวัง 4) การคิดริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการที่สร้างสรรค์ 5) การสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ 6) การเข้าถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และ 7) การใฝ่รู้และมีจินตนาการ

Maxwell (1981, pp. 7-8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิตว่า ควรมีทักษะที่จำเป็นใหญ่ๆ ดังนี้ 1) ทักษะด้านความรู้ในตนเองและการตระหนักรู้ในตนเอง 2) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ และ 3) ทักษะการแก้ปัญหา

Gazda, Childers and Brooks (1987, pp. 212) ได้จัดประเภทของทักษะชีวิตไว้ 300 ทักษะ โดยสามารถรวมเป็นองค์ประกอบใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล 2) ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3) ทักษะด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและร่างกาย และ 4) ทักษะด้านการพัฒนาเอกลักษณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิต

ตารางที่ 2.1

การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะชีวิต

ตัวแปรที่ทักษะชีวิต	แหล่งข้อมูล	รวม
1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	WHO (1994 : 1-3)	7
2. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	กรมสุขภาพจิต (2541 : 2-3)	7
3. มนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล	ศพ. (2551 : 1-9)	3
4. การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	องอาจ เทียมกลาง (2559 : 21)	7
5. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	Wagner (2008 : 20-25)	7
6. การสื่อสาร การพูด การเขียนที่มีประสิทธิภาพ	Maxwell (1981 : 7-8)	3
7. การพัฒนาเอกลักษณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิต	Gazda, Childers & Brooks (1987 : 212)	3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้เรียน สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้เรียนมีทั้งสิ้น 8 ด้าน มีผู้นำมาศึกษาน้อยที่สุด 4 ด้าน และมีผู้นำมาศึกษามากที่สุด 4 ด้าน คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น 3) การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ซึ่งผู้นำมาศึกษา ได้แก่ (องค์การอนามัยโลก, 1994, น. 1-3) ; (กรมสุขภาพจิต, 2541, น. 2-3) ; (สพลู, 2551, น. 1-9) ; (องอาจ เทียมกลาง, 2559, น. 21) ; (Wagner, 2008, pp. 20-25) ; (Maxwell, 1981, pp. 7-8) ; (Gazda, Childers & Brooks, 1987, pp. 12) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าด้านที่มีผู้นำมาศึกษามากและมีความเห็นสอดคล้องกัน คือตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป จากผู้ที่นำมาศึกษา 7 คน จึงถือว่าเป็นด้านที่ทำการวิจัย ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบ 4 ด้าน ที่มีความถี่มากที่สุด

จากองค์ประกอบทักษะชีวิตที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ทักษะชีวิตมีองค์ประกอบ 4 ด้าน มาเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ดังกวด้านที่งาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น
3. การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
4. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตที่สำคัญสำหรับนักเรียน ตามแนวทางหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 6-12)

องค์ประกอบที่ 1 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คือ การที่บุคคลค้นพบความชอบและความสามารถของตนเอง แสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ แสดงความสามารถให้ผู้อื่นรับรู้ ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างทางกาย ทางความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น รู้จักมองตนเองและผู้อื่นในทางบวก เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความรักและเห็นคุณค่า ชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อ

ครอบครัวและสังคม กล่าวแสดงความคิด ความรู้สึก และเชื่อมั่นในการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ ยอมรับ
ความคิดเห็น ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น

ดังนั้นการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัด ความสามารถ
รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจใน
ตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายชีวิตและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบที่ 2 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น คือ การฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึง
ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น ใช้ภาษาและกริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร ทำให้ผู้อื่นรู้สึกสบายใจ แสดงออก
หรือสะท้อนความรู้สึก หรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น ชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถและ
การกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากายหรือสัญลักษณ์ กล่าวยืนยันความคิด ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่น
รับรู้ได้ รู้จักวิธีการปฏิเสธ ต่อรองและร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยง ต่อความไม่ปลอดภัยของตนเอง
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและสำเร็จบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาและระเบียบของ
สังคม

ดังนั้น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น
ใช้ภาษาพูด ภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น
วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงาน
ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบที่ 3 การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ การรู้จักสังเกต
สามารถตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์
ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วย
เหตุผลที่เชื่อถือได้ ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สร้างผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยง
และจินตนาการ รู้จักวิพากษ์ วิจัยบนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รู้วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและ
แก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับสถานการณ์

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2557, น. 40-41) ได้กล่าวถึงกระบวนการการตัดสินใจไว้

ดังนี้

1. กระบวนการตัดสินใจ

2. การสอนทักษะการตัดสินใจนั้น (Miller, 1998, pp. 153-154) ได้กล่าวไว้ว่า ลำดับของการสอนสำหรับทักษะการตัดสินใจมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นของการตัดสินใจ

2.2 การให้ตัวอย่างของการตัดสินใจที่ประเภทของการตัดสินใจที่ง่ายและซับซ้อนชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจมีผลกระทบต่อตนเอง บุคคลอื่น ตลอดจนมีผลกระทบต่อกลุ่มด้วย

2.3 อภิปรายกระบวนการของการตัดสินใจให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยมีการยกตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียนจริง ๆ เช่น การซื้อรถใหม่ การไปพบแพทย์หรือการใช้เงินเพื่อไปซื้อของ เป็นต้น

2.4 ให้ออกาส์ผู้เรียนได้มีการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เกี่ยวกับการตัดสินใจ โดยการให้บทบาทในการแสดงการตัดสินใจ

3. การให้การบ้านผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการตัดสินใจให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ ที่เป็นความรู้ในการตัดสินใจอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และมีการอภิปรายงานที่มอบหมายในห้องพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับร่วมกันในกลุ่ม

4. ให้ผู้เรียนในชั้นร่วมกันเลือกและตกลงกำหนดสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจโดยการฝึกปฏิบัติ ดังนั้นการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด คือ การรู้เท่าทันอารมณ์ จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ แสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคุมความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม รู้วิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ สามารถเสนอทางออกของข้อขัดแย้งด้วยวิธีการที่ถูกต้อง รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองอย่างเหมาะสม

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดเป็นปัจจัยเกื้อหนุน สามารถก้าวไปสู่จุดหมายแห่งความเป็นชีวิตที่ดี ผู้ใหญ่รอบตัวจึงควรสอนให้เด็กรู้จักตนเอง เรียนรู้ที่จะปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับความกดดัน ความบีบคั้น ปัญหารอบตัว และเตรียมพร้อมสำหรับปรับตัวในอนาคต จึงจะเรียกได้ว่า เป็นคน

สมบุรณ์แบบ เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริงของสังคม สามารถนำสังคมไปสู่สันติสุข คนที่สมบุรณ์แบบ ประกอบด้วยคุณธรรม 7 ประการ เรียกว่า สัปปริสธรรม ดังนี้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546)

1. รู้หลักและรู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย มีการดำเนินชีวิต ปฏิบัติกิจหน้าที่ต่างๆ อย่างรู้ เข้าใจสิ่งที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล รู้ว่าตนมีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไร จะต้องทำอะไร อย่างไรจึงจะบรรลุความสำเร็จนั้น

2. รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ ความหมายและความมุ่งหมายของหลักการที่ต้องปฏิบัติ รู้ว่าดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร ทำแล้วจะเกิดผลดีหรือเสียอย่างไร

3. รู้ตน คือ รู้ความเป็นจริงว่า ตัวเรามีกำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และมีคุณธรรมอย่างไร แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามถึงความสมบุรณ์ยิ่งขึ้นไป

4. รู้ประมาณ คือ รู้จักพอดี ในการบริโภค การใช้จ่าย การพูดจา การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการพักผ่อนนอนหลับและความสนุกสนานรื่นเริงทั้งหลาย

5. รู้กาล คือ รู้เวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่การงาน ปฏิบัติการต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร อย่างไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา ให้ถูกเวลา รู้จักกะเวลาและวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

6. รู้ชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้กาลอันควรประพฤติปฏิบัติต่อชุมชนนั้น รู้ว่าควรปฏิบัติ พูด ทำเกี่ยวข้องกับ รักษาระเบียบวินัย เมื่อเข้าไปอยู่ในชุมชนนั้น

7. รู้บุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล ทั้งนิสัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆ ด้วยดีว่า ควรจะคบหา จะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอย่างไร จึงจะดีผลดี

ในทางกลับกันเด็กที่ไม่มีทักษะในการใช้ชีวิตหรือใช้ทักษะชีวิตไม่เป็น จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความภูมิใจ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง อาจนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่อ่อนแอ ต้องการที่พึ่งพาผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจ เกิดปัญหาในการปรับตัว มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี ใช้ความก้าวร้าวรุนแรง โทษคนอื่น ต้องการเป็นผู้ชนะ เรียกร้องความสนใจ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองในทางที่ไม่เหมาะสม

ดังนั้นการจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดีขึ้น

2.2.3 หลักการจัดการเรียนการสอน

การจัดการศึกษานั้นผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อ ครูใช้การสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสุรศักดิ์ โค้วตระกูล (2550, น. 211-212) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ทั้งหมด 14 หลักการ และแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

หลักการกลุ่มที่ 1 การรู้คิดและการตระหนักรู้ในการรู้คิดของตนเอง หลักการกลุ่มนี้ประกอบด้วย 6 หลักการแรก คือ ธรรมชาติของการเรียนรู้จะต้องมีผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ผู้เรียนจะต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ผู้เรียนสร้างความรู้โดยการโยงเชื่อมข้อมูลข่าวสารใหม่กับความรู้เดิม ยุทธศาสตร์ในการคิดของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การตรวจสอบปรับปรุงการคิดให้เหมาะสมกับการแก้ปัญหา และสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

หลักการกลุ่มที่ 2 แรงจูงใจและเจตคติ ประกอบด้วย 3 หลักการ คือ แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ แรงจูงใจภายในของผู้เรียน และความพยายามของผู้เรียน

หลักการกลุ่มที่ 3 พัฒนาการสังคม ประกอบด้วย 2 หลักการ คือ การพัฒนาทั้งทางร่างกาย ใจ ปัญญา อารมณ์และสังคม อาจเอื้อหรือเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้

หลักการที่ 4 ความแตกต่างของบุคคล ประกอบด้วย 3 หลักการ คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและภายในตัวบุคคล ที่เฝือมาจากสิ่งแวดล้อมของพันธุกรรม ความแตกต่างทางภูมิหลังและวัฒนธรรมของผู้เรียน และการใช้มาตรฐานในการจัดและประเมินผล รวมทั้งการวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.2.4 การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551ก, น. 5-7) ดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้า ทิศวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้สะท้อนตนเอง เชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต

2. กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ได้ ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรม โครงการงานโครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต คือ เสริมสร้างสัมพันธภาพและใช้ทักษะการสื่อสารได้ฝึกการจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เข้าใจผู้อื่นนำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองและเห็นใจผู้อื่น และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ได้แสดงออกด้านความคิด การพูดและการทำงาน ทำให้ได้รับคำชมและเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเองนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ต่อตนเองและสังคม

3. กิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้ศักรณีกิจและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยง ปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้บทเรียนสำคัญที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อนความรู้ศักรณีกิจและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมเชื่อมโยง กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่แล้วนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนเอง โดยครูหรือผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระ ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเองผ่านการสะท้อนความรู้ศักรณีกิจหรือมุมมอง ได้คิดเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ ใหม่ของผู้เรียน และได้ประยุกต์ความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน

4. การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง การรู้จักตนเองเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการ พัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการรู้จักตนเอง คือ ผู้ที่มีความสามารถค้นหาและรู้จักข้อดี ข้อด้อย หรือข้อจำกัดของตนเอง กับบุคคลอื่นมีความสามารถในการสังเกตและจับไว้ในการเรียนรู้ความรู้ศักรณีกิจและอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นจากประสาท สัมผัสร่างกาย ทางคำพูด กริยาท่าทาง เหตุการณ์ สถานการณ์ และความคิดหรือการกระทำของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจตนเอง ยอมรับและพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมั่นใจ และมีความพร้อมในการปรับตัว การสำรวจตนเองทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น ทั้งในด้านที่ดีและข้อบกพร่อง ความต้องการ ความคาดหวัง ความสามารถและความรู้ศักรณีกิจต่างๆ เช่น ความกังวล ความชอบ/ไม่ชอบ ซึ่งทำให้เข้าใจถึงบุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถและนิสัยใจคอของตนเอง

5. การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน การรู้จักตนเองที่เกิดขึ้นจากภายใน ตัวของผู้เรียนเป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อและการทำงาน การสร้างสรรค์ ผลงานร่วมกันในกลุ่ม การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองจะทำให้มองเห็นตนเองชัดเจนขึ้น ครู ต้องสร้างบรรยากาศที่ดี พุดให้กำลังใจ พุดชื่นชม กริยาท่าทางเป็นมิตร บรรยากาศของการพูดคุยสนทนา มีการ แสดงความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนจะเกิดขึ้นสูงสุดก็ต่อเมื่อผู้เรียนรู้ดีกับตลอดทั้งที่จะแสดงความคิดเห็นหรือ แสดงเหตุผล

6. การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้จักสังเกตและรับรู้อารมณ์ของตนเอง การสังเกต เพื่อรับรู้ อารมณ์เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ผู้สังเกตรู้สึกตื่นตัวในขณะที่เกิดอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งในทางพุทธ ศาสตร์ถือว่า เป็นการรู้สึกตัวทุกขณะ ตรงกับคำว่า สติสัมปชัญญะ ถือว่าการ มีสติ รู้อารมณ์และจิตใจของ ตนเองเป็นพื้นฐานในการก้าวไปสู่การฝึกตนเองในระดับสมาธิและปัญญา การรู้จักตนเองคือการรู้อารมณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานขั้นต้นของความฉลาดทางอารมณ์

7. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง จะ กระทำได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกฝน ได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยระยะเวลา แรงจูงใจได้สัมผัส ความตั้งใจหรือการฝึกฝนมาด้วยช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงเปิดโอกาสให้อิสระในการแสดงออกถึง ความถนัดในความสามารถนั้น ๆ ในระบบการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมเสริมสร้าง สมรรถนะทางวิชาการ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะและกิจกรรมตาม นโยบายของสถานศึกษา ท้องถิ่นและรัฐอย่างหลากหลาย

8. กิจกรรมพัฒนาความสามารถและการสร้างคุณค่าให้ผู้เรียน จัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียน ได้แสดงผลงาน แสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้รับรู้ ได้ชื่นชม สร้างคุณค่าให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ ค้นพบความสามารถของตนเอง มีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิต เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด วิเคราะห์ ตระหนักถึงในตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจ สร้างคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตอย่างเต็มศักยภาพของ ตนเอง โดยวิธีการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นพบหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำ ร่วมกัน กิจกรรมที่มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น กิจกรรมที่ทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน กิจกรรมที่ผู้เรียนได้สังเกต

และรับรู้อารมณ์ของตนเอง กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ค้นหาความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง รวมถึงกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถและการสร้างคุณค่าให้ผู้เรียน

2.2.5 การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551ก, น. 14) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว และการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่นักเรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความเครียด สุขภาพ การคบเพื่อน ความขัดแย้งทางความคิด การทะเลาะเบาะแว้ง การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การวิพากษ์วิจารณ์ การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ การแก้ปัญหา และการคิดวางแผนในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไป จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมหรือที่เรียกว่า มีความสามารถในการคิดและการสื่อความหมาย

ทักษะชีวิตทั่วไปถือว่าเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่าง ๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดทักษะชีวิตองค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ทำให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังการเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามทำให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงการเรียนรู้ เป็นการบูรณาการ หรือสอดแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ ยังพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไปผ่านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน เช่น

กิจกรรมชมรม กิจกรรมการแสดงความสามารถพิเศษต่าง ๆ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น

2. **ทักษะชีวิตเฉพาะ** เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอดส์ ปัญหาเพศ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต ปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจง จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจ หรือมีพลังสุขภาพจิตซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ สามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตได้ ทักษะชีวิตเฉพาะ ถือเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเองของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้ความแตกต่างระหว่างหญิงชาย คุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เช่น การคิดที่ไม่เครียด การคิดเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ทักษะการปฏิเสธการชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ทักษะการใช้ภาษาที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การพูดสื่อสารที่สร้างมิตร ทักษะชีวิตเฉพาะ สามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนที่ได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่มได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ สถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต

ทักษะชีวิตในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ในสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก, น. 9-12) ดังนี้

1. ทักษะชีวิตในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.1 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยอันตรายจากอุบัติเหตุ
พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและอุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

1.2 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและกาดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ศ

2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงานและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย
ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

1.3 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อ
นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมี
วิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.4 สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการ
ดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

1.5 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ
กระบวนการสืบเผ่าะ หาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

1.6 สาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

1.7 สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน
มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงาน

ร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม

1.8 สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่าน จากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแสดงความรู้คิดและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

2. ทักษะชีวิตในกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรกิจกรรมแนะแนวหรือโฮมรูมเกี่ยวกับกิจกรรม เพศศึกษา กิจกรรมทักษะชีวิต สารเสพติด โรคเอดส์ ความรุนแรง การรู้จักเข้าใจตนเอง และกิจกรรมตาม องค์กรประกอบทักษะชีวิตในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว การจัดค่ายทักษะชีวิต เป็นต้น

2.2 สร้างทักษะชีวิตเฉพาะปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการช่วยเหลือแนะนำ (Advisory) โดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น เป็นผู้ให้คำปรึกษาผู้เรียนหรือรายบุคคล ตามสภาพ ปัญหาและความรุนแรง

2.3 การสร้างทักษะชีวิตในเด็กที่อยู่ในสภาวะวิกฤต ด้วยการใช้หลักจิตวิทยาการแนะแนว หรือการให้คำปรึกษา (Counseling) หรืออาจส่งต่อ (Refer) กรณีที่ต้องการนำบัตรรักษาจากสถานบริการสาธารณสุข หรือหน่วยงานต่าง ๆ

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการกับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมบูรณาการหรือ สอดแทรกทักษะชีวิตพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการเก็บอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ มีการนำองค์ความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ด้วยวิธีการที่สำคัญ 2 วิธี (ชลธิชา มาตาหอม, 2556, น. 64) คือ

1. เกิดเองตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี แต่การเรียนรู้ตามธรรมชาติจะไม่มีทิศทางและเวลาที่แน่นอน บางครั้งกว่าจะเรียนรู้ก็สายเกินไป
2. การสร้างและพัฒนาโดยกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมคิดอภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิด มุมมอง เชื่อมโยงสู่วิถีชีวิตของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และปรับใช้กับชีวิต

ดังนั้นการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน หมายถึง การปลูกฝังและพัฒนา โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นทักษะชีวิตในตัวผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้ว จะมีความรู้ ความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน

3.3 การประกันคุณภาพการศึกษา

3.3.1 ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก, น. 12) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

อุทุมพร จามรมาน (2543, น. 1) การประกันคุณภาพ หมายถึง การระบุชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

จรัส นองมาก (2545, น. 11) การประกันคุณภาพ หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายในก็ดำเนินการโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น แต่ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอกก็ดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ประเมิน

ปราโมทย์ คุ้มปัญญา (2545, น. 14-15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองชุมชนและสังคม ว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

เจตสิทธิ์ นาคแสน (2550, น. 15) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานพัฒนาเด็กให้ได้มาตรฐานการศึกษา และคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะได้เชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับของสังคม

นคร ผ่านแสนเสาร์ (2550, น. 14) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กสททหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนหรือจัดระบบไว้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า จะนำไปสู่การได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

รัตน์ะ บัวพันธ์ (2550, น. 44) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นได้มีการปฏิบัติหน้าที่เต็มภารกิจแล้วทำให้ได้ผล

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรม ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยการประเมิน ติดตาม ตรวจสอบตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและหลักประกันให้ผู้รับบริการว่า สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 แนวคิดและหลักการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก, น. 7-10) ได้ให้แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ถือเป็นการการประเมินภายในเพราะ

การดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายงานบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

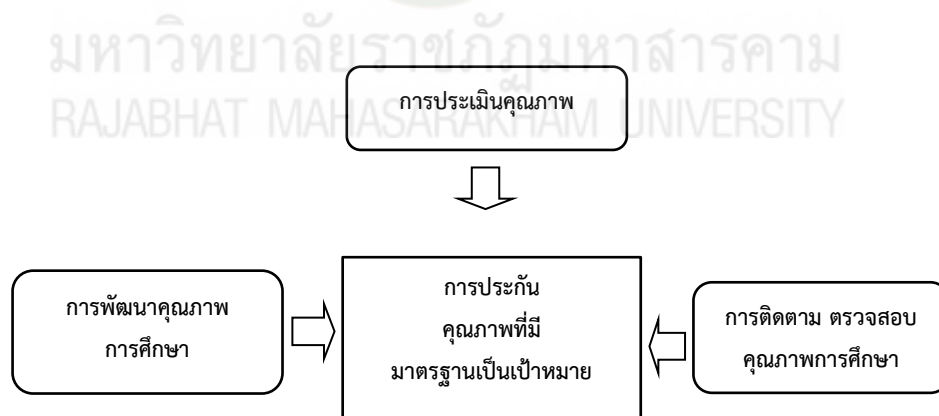
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2544ข, น. 5-7) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้ การประกันคุณภาพนำเข้ามาใช้เพื่อบริการและจัดการเชิงคุณภาพองค์การทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจุ่มนั้ได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือ และประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจุ่มความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้ คือ การลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สองเป็นสิ่งที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในสองทศวรรษหลังนี้มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) ของการประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีกระบวนการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ใ้วางไว้ การจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบเป็นปรัชญาการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวังและความต้องการต่าง ๆ ของลูกค้าและชุมชน และเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดโดยการพัฒนาและใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของ พนักงานทุก ๆ คน ในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามกระบวนการประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัด สิ่งเพิ่มมากขึ้นมากก็คือ การสร้างความมั่นใจ โดยการมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบและขั้นตอนงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมา นอกจากนี้มีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบ และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษามาตรฐานกับการประกันคุณภาพการศึกษา (2554ข, น. 8-9) การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบ ที่สามารถตรวจสอบได้ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบ และยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี และการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย
3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของชุมชนได้ มาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ภาพที่ 2.1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.4.1 ความหมายการประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า “การประเมินคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545, น. 2)

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, น. 7) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไว้ดังนี้

การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment) เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในกระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self-Evaluation) โดยประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานต้นสังกัดและการประเมินจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก, น. 9) ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น เป็นการประเมิน

ตนเอง โดยการประกันคุณภาพภายในยังเป็นกระบวนการจัดการที่มีการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง

2.4.2 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance System)

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554ค, น. 9) ระเบียบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐาน ที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 และมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับ ดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้วยการจัดทำจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งคณะบุคคลทำการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา และจัดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและแผนพัฒนา

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จะประกอบด้วย การตรวจสอบและทบทวนภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการและการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชั้นที่เป็นตัวประโยค ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกนร่วมโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานจากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด (เขตพื้นที่) ดำเนินการ

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอกในประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปี การศึกษาซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. สถานศึกษาจะต้องจัดทำโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- 2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. สถานศึกษาจะต้องจัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
4. สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่นและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้
 - 5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ
 - 5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม
 - 5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
 - 5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
 - 5.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - 5.7 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถานศึกษาจะต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7. ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม (การสังเกตพฤติกรรม และกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงาน และ แฟ้มสะสมงาน แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

9. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตามข้อ (8) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

10. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังนี้

10.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

10.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี/รายภาค

10.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

11. หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบ ทั้งนี้การตรวจสอบและทบทวนให้เป็นไปตามข้อ (7) โดยอนุโลม

12. หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่แนววิถีกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิค วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและพัฒนางานประสิทธิผลของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษา ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา

2.4.3 หลักการสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก, น. 11) ได้ให้หลักการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน ต้องทำให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติที่มีเป้าหมายชัดเจนทำตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวางแผนติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554ค, น. 8) ได้ให้หลักการไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาครอบคลุมถึงหมวดกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารการจัดการ ที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจ ที่สมเหตุสมผลว่า ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐาน ที่กำหนด

1. คุณภาพการศึกษาจะเน้นสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอก

คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน ที่
สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือทุกระดับชั้น

คุณภาพภายนอก หมายถึง ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความ
อยู่รอด และการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม

องประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจการค้าและเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษาและเป็น
ยุทธศาสตร์เชิงที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะ
หน้าเพื่อตอบสนองกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา
ข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการคิดวิเคราะห์และประมวลผลเป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกะและความ
สมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบการวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มี
จุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับ สำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องมิใช่
การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัลหรือดงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและแผนการสอนและ
กระบวนการทำงาน ได้แก่ การเรียนการสอน การบริหาร หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นองค์ประกอบ
สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะและความมั่นใจ แก่
บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงาน
ทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตการพื้นที่การศึกษา

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของระบบประกันคุณภาพในของสถานศึกษา เป็นระบบ
การทำงานตามจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของระบบประกันคุณภาพ มีการกระจายอำนาจ เปิด
โอกาสในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งการบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า
ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2.5 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.5.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 103/1 ถนน รณชัย ชาญยุทธ ตามดlinieเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 36 และ 37 เพื่อให้การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษามรรดตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีพื้นที่บริการ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอจตุรพักตรพิมาน อำเภอ ธิวบุรี อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร อำเภอเชียงขวัญ อำเภอทุ่งเขาหลวง โดย ดร.อธิปปรัชญ์ ภาควินน์ภักดี เป็น ผู้อำนวยกรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีข้าราชการและลูกจ้างในสำนักงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยกรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รองผู้อำนวยกรสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 11 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 22 คน ข้าราชการพลเรือน จำนวน 59 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 8 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 7 คน ช่วยราชการ จำนวน 5 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 234 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 22 โรงเรียน ครู จำนวน 2,400 คน นักเรียน 30,197 คน

2.5.2 วิสัยทัศน์

ภายในปี 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานสากล โดยเน้น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.5.3 พันธกิจ

2.5.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.5.3.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.5.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้

2.5.3.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพ การศึกษา

2.5.4 เป้าประสงค์

2.5.4.1 ประชากรวัยเรียนวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.5.4.2 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

2.5.4.3 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร

2.5.4.4 ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และมี วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

2.5.4.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นกลไกกลางขับเคลื่อนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานสากล

2.5.4.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา

2.5.5 ผลการดำเนินงานการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

2.5.5.1 สถานศึกษาในสังกัด มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและออกกลางคันมีจำนวนลดลง

2.5.5.2 นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและส่งเสริมพัฒนาทุกด้านมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงสภาพที่เป็นจริง

2.5.5.3 นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ อย่างเหมาะสม

2.5.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงความสำคัญ ของการพัฒนาทักษะชีวิต และการคุ้มครองเด็ก และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความ เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.5.2.5 นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สนองรับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อเข้าสู่มาตรฐานอาเซียนและมาตรฐานสากลต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ชุดิพร ตัดงาม (2554, น. 155-159) ได้ทำการศึกษาความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมศึกษา 2554 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมศึกษา 2554 มีความสามารถการใช้ทักษะชีวิต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมศึกษา 2554 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป เมื่อจำแนกรายด้านซึ่งมีคะแนนเต็มด้านละ 50 คะแนน ความสามารถการใช้ทักษะชีวิตที่ได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดความสามารถการใช้ทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 42.49 รองลงมา ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ด้านการร่วมสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถการใช้ทักษะชีวิตที่ได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.49, 38.56 และ 38.43 ตามลำดับ

ปัทมา อรรถแสง (2554, น. 200-206) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพึ่งตนเองและภูมิใจตนเอง ด้านการมีความรัก สามัคคีและการเห็นประโยชน์ส่วนรวม ด้านการแสวงหาความรู้ในการทำงาน ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน และเมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพบว่า หลังการจัดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.16 ผลการเปรียบเทียบ

ทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีประสบการณ์เรียนทักษะชีวิตที่ต่างกัน มีการพัฒนาทักษะชีวิต โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจนา เจริญผล (2555, น. 115) ได้ศึกษารูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะด้านการดำเนินชีวิต และการดูแลตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะด้านบุคคลและสังคม ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านการความรู้และการใช้เหตุผลมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นและสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีเพศและสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีเป้าหมายทักษะชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีเป้าหมายทักษะชีวิตไม่ต่างกัน

ฉวีวรรณ ไตรรัตนานนท์ (2555, น. 102) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังจัดกิจกรรมเรื่องทักษะชีวิตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการแก้ปัญหาที่มีความเฉลียวฉลาดและด้านค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหล็กมีความสามารถในการทำโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับสูงเป็นอันดับ 1 เท่ากันอยู่ 2 ด้าน คือ การวางแผนในการทำโครงการและการลงมือทำโครงการ รองลงมา คือ การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาและการนำเสนอผลงาน มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) นักเรียนมีความเห็นต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้

ชลธิชา มาดาหอม (2556, น. 129-134) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอดีตักขุมนชุมชนบ้านอุปราช ผลการวิจัยพบว่า ชุมนบ้านอุปราชส่วนใหญ่ดำรงชีวิตด้วยวิถีเกษตรกรรม เด็กและเยาวชนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต ก่อนการจัดกิจกรรมพบว่า ทักษะที่ต้องการพัฒนามีอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์

ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ด้านการเข้าใจผู้อื่น ดังนั้นจึงนำทักษะทั้ง 3 มาพัฒนาพ่ออัครด็กษณ์ของชุมชน พบว่า เด็กและเยาวชนต้องการที่จะเรียนรู้ข้อดีลักษณะด้านการทำขนมเงินโบราณ หลังการจัดกิจกรรมเด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก

ปานทอง อังคณิตย์ (2558, น. 148-149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้กิจกรรมนักเรียนในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพิ่มสูงขึ้น ดังต่อไปนี้ 1) ระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มด้วยสันติวิธี และด้านความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.70 และ 4.60 2) ระดับมาก ได้แก่ ด้านค้นพบจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และด้านค้นพบความชอบความถนัดและความสามารถของตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.25 และ 4.15 3) ระดับปานกลาง ได้แก่ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง และด้านให้ความร่วมมือและดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.25

องอาจ เทียมกลาง (2559, น. 180) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด โดยใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิต พบว่า ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน โดยรวมมีระดับเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อฝึกด้วยชุดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้น และนักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Gilchrist, et al. (1987, pp. 73-84) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต (Life Skills Counseling) เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่น 4 เรื่อง ด้วยกัน คือ 1) การระมัดระวังในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภโดยไม่ได้ตั้งใจ 2) การใช้ยาเสพติด หรือการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ 3) ปัญหาความเครียด และ 4) การถูกทอดทิ้งจากสังคมในมารดาที่เป็นวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ประยุกต์โปรแกรมการให้

คำปรึกษาทักษะชีวิต (Life Skills Counseling Programs) เพื่อให้เด็กทักษะใหม่ๆ กับวัยรุ่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) การเตรียมความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Preparation) 2) ความจำเป็นของทักษะชีวิต (Skills Acquisition) และ 3) การฝึกปฏิบัติทักษะชีวิต (Practice of Skills) ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาทักษะชีวิต สามารถที่จะลด ปรับเปลี่ยน หรือป้องกันพฤติกรรมทั้ง 4 อย่างในวัยรุ่น คือ การป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ การลดความเครียด และการถูกบังคับข่มขู่ทั้ง การลดและลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และเรื่องของการใช้ยาและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้วัยรุ่นรู้จักหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านั้น

Daren (1991) ได้ศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของการพัฒนามาตรวัดทักษะชีวิตของวัยรุ่น (Life-skill Development Scale-Adolescent Form, LSD-R) และโครงสร้างของโมเดลทักษะชีวิต (Life Scale Model) LSD-R เป็นเครื่องมือรายงานของตนเองในการประเมิน ซึ่งออกแบบเพื่อการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิต โมเดลทักษะชีวิต เป็นโมเดลความสามารถในการเข้าสังคมเพื่อฐานของความสมเหตุสมผล ในการพัฒนาทักษะชีวิต นอกเหนือจากทักษะทางวิชาการซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน คือ 1) การสื่อสารระหว่างบุคคล/ทักษะสัมพันธ์ภาพ 2) ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา 3) ทักษะการบำรุงสุขภาพ/การทำร่างกายให้เหมาะสม 4) การพัฒนามุคสิกภาพ LSD-R และเครื่องมืออื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการสอบกับนักเรียน จำนวน 166 คน และทดสอบความสัมพันธ์ที่สัมพันธ์กับการศึกษาและความปรารถนาทางสังคม ซึ่งเป็นหลักฐานที่เชื่อมโยงกันและหลักฐานของความตรงเชิงจำแนก ทั้ง 4 องค์ประกอบย่อย ได้วิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ให้แยกจากกัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อกันภายในที่สร้างขึ้น LSD-R ไม่มีความสัมพันธ์กับการวัดทัศนคติทางการศึกษาแต่มีความสัมพันธ์พอสมควรกับความปรารถนาทางสังคม หลักฐานที่มีความตรงร่วมกัน พบว่า เครื่องมือทั้ง 4 องค์ประกอบ ไม่มีความตรงเชิงจำแนก

Kay (1998) ได้ศึกษาการออกแบบหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเมือง โดยแบ่งเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ เกรด 10 เกรด 11 เกรด 12 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อออกแบบหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กนักเรียน ประกอบด้วย ทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะการสร้างการตัดสินใจ ทักษะการติดต่อสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหา

Edversden (2001) ได้ศึกษาความรู้ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในเมืองและเขตนอกเมืองในออสเตรเลีย โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อวัดระดับความรู้ด้านทักษะชีวิตของนักเรียน

มัธยมศึกษาทั้งในเขตเมืองและนอกเมือง ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองมีความรู้ด้านทักษะชีวิตอยู่ในระดับต่ำ

Slicker. et al (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี จำนวน 660 คน แบ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.2 และ เพศชาย ร้อยละ 22.7 มีค่าเฉลี่ยอายุ 17 ปี โดยการสำรวจการรับรู้ในพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูของพ่อแม่และการรับรู้ของทักษะชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านพัฒนาการเอกลักษณ์ของตนเอง ผลจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กันกับรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระดับสูง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทักษะชีวิตของผู้เรียนมีความจำเป็นควรพัฒนา ได้แก่ 1) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น 3) ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เช่น การปลูกฝังและพัฒนา โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นทักษะชีวิตในตัวผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้วจะมีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 234 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 2,400 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 2,400 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie and Morgan (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 467) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 475 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหาร	234	148
ครูผู้สอน	2,146	327
รวม	2,400	475

หมายเหตุ ข้อมูลแผนอัตรากำลังข้าราชการครูของสถานศึกษาดำเนินงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

2.1 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้แบบสอบถาม ถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2.2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 82) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมาก

3 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาต้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตผู้เรียน และได้สังเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก, กรมสุขภาพจิต, ศพฐ., อย.อวท, เทียมกลาง, Wagner, Maxwell, Gazda, Childers & Brooks จากการสังเคราะห์ทำให้ได้องค์ประกอบของทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือ และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบประเด็นเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังนี้

3.3.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

3.3.2 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

3.3.3 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.3.4 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

3.4 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 72)

3.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.6 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนคุณสมบัติที่ตรงการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ อีกครั้ง

3.7 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องด้านภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ได้แก่

3.7.1 ดร.อาทิตย์ อจหาญ วุฒิปริญญา กศ.ต. (สถิติและการวิจัย) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย

3.7.2 ดร.สมาน แก้วคำไต้ วุฒิปริญญา กศ.ต (การบริหารการศึกษา)

รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

3.7.3 ร้อยตรีดำรง อินทร์โชติ วุฒิปริญญา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียน

หัวหน้างานวิชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence : IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงข้อคำถาม

3.8 นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC : Index of item Objective Congruence) จากการกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยตัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข)

3.9 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

3.10 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าฝาง (ครูประจักษ์สรณ์) โรงเรียนบ้านม่วงน้ำ (ประจักษ์วิทย์) และโรงเรียนบ้านเหล่ากด้วย แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อและรวมทุกข้อ (Item-Total Correlation) ผลปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 0.95 รวมทุกข้อเท่ากับ 0.80

3.11 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อขออนุญาต และอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.3 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยัง

สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และติดต่อขอรับคืน โดยการนำส่งที่ตู้รับ-ส่ง หนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 หรือส่งคืนทางไปรษณีย์ (โดยผู้วิจัยมอบซองติดแสตมป์ที่เจ้าหน้าที่ห้องส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย) และรับคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1-30 กรกฎาคม 2560

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 122)

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 122-127)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน

น้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนสถานศึกษา โดยการทดสอบ t-test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี Scheff's Test

5.3 แบบสอบถามปลายเปิด ที่เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยวิธีการแจกแจงความถี่แบบจัดกลุ่ม (Group data) โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 321)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

(3.1)

เมื่อ P	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
f	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 323)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

(3.2)

เมื่อ X	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n	แทน	จำนวนคะแนนหรือข้อมูลทั้งหมด

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 324)

(3.3) สูตร
$$SD = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x	แทน	ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อมูลหรือคะแนนทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.2.1 การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 269)

(3.4)
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 288)

(3.5)
$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k_2 = จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้สถิติ ($t - test$) ชนิด 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

6.3.2 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตามประสบการณ์ในการทำงาน ทดสอบสมมติฐานโดย สถิติเอฟเทสต์ (F-Test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีผลการประเมินภายนอกกรอบที่สามระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน จำนวน 9 ท่านได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 45) ดังนี้

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่มีคุณสมบัติดังนี้

เป็นผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 เป็นผู้บริหารการศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้แก่

1.1.1 ดร.รณชัย ศรีสุริยญาวงศ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.1.2 นายวิระศักดิ์ ศิวารธรรม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.1.3 นางเบญจพร ศุทธิประภา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน ที่มีคุณสมบัติดังนี้

เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่โรงเรียนผ่านการประเมินรอบสามระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่

1.2.1 นายอุทัย น้อมระวี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี

1.2.2 นายสถิต สัตนาโค ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแคน

1.2.3 นายทองฉัตร จันทะคัต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านม่วงน้ำ (ประชาศิษย์วิทยา)

1.3 ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 ท่าน ที่มีคุณสมบัติดังนี้

เป็นครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 เป็นครูที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 และผ่านการประเมินรอบสามระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน และเป็นครูที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยต่ำกว่า 7 ปี ได้แก่

1.3.1 นางสาวนวดจันทร์ สุวรรณศรี ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี

1.3.2 นางเพ็ญพร นามทอง ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนหัวนางามวิทยา

1.3.3 นางนิสากร อนารัตน์ ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดินต่าบัวรอง
วิทยา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ใช้บันทึกข้อมูลทั่วไปในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อผู้สัมภาษณ์ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ วัน-เดือน-ปีที่สัมภาษณ์ เวลา สถานที่ และประเด็นในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ที่จะเป็นคำตอบตามจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากผลการวิจัยใน
ระยะที่ 1 ตอนที่ 2 แต่ละด้านมาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นคำถาม ซึ่งแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้าง
ดังนี้

3.1 นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 ในตอนที่ 2 แต่ละด้าน มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นคำถาม

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 1 ฉบับ

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ

คำแนะนำพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อสัมภาษณ์และเนื้อหา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 9 ท่าน ที่ได้กำหนดไว้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4.2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 9 ท่าน

4.3 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึก และบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการ
บันทึกก่อนทำการบันทึก

4.4 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

5. ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะ
ชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์

5.3 ผลลัพธ์ที่ได้ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยขอรายงานผลการวิจัยตามลำดับดังนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ใน t -distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ใน F -distribution
df	แทน	Degree of Freedom
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
Sig	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตาราง

2. การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน

3.1 การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ t -test (Independent Samples)

3.2 การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (F-test : One-way Analysis of Variance : ANOVA)

3.3 การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันทางสถิติในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการสรุปประเด็นในภาพรวมและบรรยาย (Content Analysis)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

5. การวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ใช้การสรุปประเด็นในภาพรวมและบรรยายเป็นความเรียง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	144	30.32
1.2 ครูผู้สอน	331	69.68
รวม	475	100.00

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 น้อยกว่า 5 ปี	55	11.58
2.2 ระหว่าง 5-10 ปี	123	25.89
2.3 มากกว่า 10 ปี	297	62.53
รวม	475	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีสถานภาพเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 69.68) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 30.32) และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 62.53) รองลงมาคือ ระหว่าง 5-10 ปี (ร้อยละ 25.89) และน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 11.58)

2. การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ

จากการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.2 - 4.6

ตารางที่ 4.2

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวม และเป็นรายด้าน

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.20	0.68	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.21	0.67	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.98	0.75	มาก

4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.08	0.76	มาก
รวม	4.12	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.20$) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.08$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นรายข้อ

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
1. ผู้เรียนรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของ ตนเอง	4.23	0.76	มาก
2. ผู้เรียนรู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง	4.15	0.82	มาก
3. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง ร่วมกับผู้อื่น	4.09	0.86	มาก
4. ผู้เรียนยอมรับทั้งความคิดเห็นที่แตกต่างของคนอื่น อย่างมีเหตุผล	4.20	0.79	มาก
5. ผู้เรียนมองตนเองและผู้อื่นในเชิงบวก	4.23	0.76	มาก
6. ผู้เรียนแสดงความรัก และเห็นคุณค่าในตนเองและ ผู้อื่น	4.27	0.73	มาก
7. ผู้เรียนชื่นชมในความสำเร็จและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น	4.30	0.71	มาก

8. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม	4.21	0.70	มาก
9. ผู้เรียนแสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม	4.10	0.85	มาก
10. ผู้เรียนยอมรับความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ดีของผู้อื่น	4.25	0.76	มาก
รวม	4.20	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนชื่นชมในความสำเร็จและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ ผู้เรียนแสดงความรัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.27$) และผู้เรียนยอมรับความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ดีของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นเป็นรายข้อ

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
1. ผู้เรียนฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึงความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น	4.23	0.75	มาก
2. ผู้เรียนใช้ภาษาและกริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร ทำให้ผู้อื่นรู้สึกสบายใจ	4.11	0.78	มาก
3. ผู้เรียนแสดงความรู้สึก หรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น	4.25	0.72	มาก

4. ผู้เรียนชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถและการกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากายหรือสัญลักษณ์	4.23	0.77	มาก
5. ผู้เรียนกล้ายืนยันความคิดเห็น ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้	4.24	0.78	มาก
6. ผู้เรียนรู้จักวิธีการปฏิเสธ ต่อรองและร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง	4.16	0.83	มาก
7. ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและสำเร็จบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย	4.29	0.70	มาก
8. ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาและระเบียบของสังคม	4.16	0.76	มาก
รวม	4.21	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและสำเร็จบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ผู้เรียนแสดงความรู้สึก หรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.25$) และผู้เรียนกล้ายืนยันความคิดเห็น ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรายชื่อ

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน
ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์			

1. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	3.92	0.81	มาก
2. ผู้เรียนวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	3.89	0.83	มาก
3. ผู้เรียนจำแนก แยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้	3.96	0.86	มาก
4. ผู้เรียนประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.03	0.82	มาก
5. ผู้เรียนสร้างผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ	4.09	0.80	มาก
6. ผู้เรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง	4.03	0.84	มาก
7. ผู้เรียนรู้จักวิพากษ์ วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง	3.98	0.82	มาก
8. ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับสถานการณ์	3.93	0.81	มาก
รวม	3.98	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสร้างผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ผู้เรียนประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.03$) ผู้เรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.03$) และผู้เรียนรู้จักวิพากษ์ วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองวิทยาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นรายชื่อ

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
1. ผู้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ ตนเองได้	4.12	0.83	มาก
2. ผู้เรียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับ สถานการณ์ต่าง ๆ	4.07	0.84	มาก
3. ผู้เรียนสามารถควบคุมความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้	3.99	0.84	มาก
4. ผู้เรียนจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.04	0.83	มาก
5. ผู้เรียนเลือกวิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วย วิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์	4.09	0.79	มาก
6. ผู้เรียนสามารถเสนอทางออกของข้อขัดแย้งด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เหมาะสม	4.18	0.80	มาก
7. ผู้เรียนรู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองอย่างเหมาะสม	3.98	0.79	มาก
รวม	4.08	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองวิทยาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถเสนอทางออกของข้อขัดแย้งด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ผู้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ ($\bar{X} = 4.12$) และผู้เรียนเลือกวิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองวิทยาร้อยเอ็ด เขต 1

ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และประสพการณ์ในการทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพ ต่างกัน ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ t-test (Independent Samples) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ จำแนกทางเดียว (F-test : One-way Analysis of Variance : ANOVA) และการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสพการณ์ในการทำงานแตกต่างกันทางสถิติในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Method) ผลปรากฏ ดัง ตารางที่ 4.7 - 4.19

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.7

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
---------------------------------------	-----------	------	---

1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.36	0.72	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.35	0.69	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.13	0.76	มาก
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.17	0.81	มาก
รวม	4.25	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.35$) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.17$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.8

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาระดับศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ของครูผู้สอน

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและ ผู้อื่น	4.14	0.66	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.15	0.65	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	3.91	0.74	มาก
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.04	0.73	มาก
รวม	4.06	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.04$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น	4.36	0.72	4.14	0.66	3.142	0.002*
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับ ผู้อื่น	4.35	0.69	4.15	0.65	3.065	0.002*
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.13	0.76	3.91	0.74	2.901	0.004*
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และ ความเครียด	4.17	0.81	4.04	0.73	1.581	0.115
รวม	4.25	0.71	4.06	0.66	2.753	0.006*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เห็นว่า สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =
4.25, 4.06) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน (\bar{X} =
3.91 - 4.36)

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพ
ต่างกัน เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้
และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไข
ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการกับอารมณ์และ

ความเครียด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมผู้เรียน
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.19	0.77	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์กับสภาพที่ติดกับผู้อื่น	4.18	0.75	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	3.97	0.79	มาก
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.13	0.78	มาก
รวม	4.12	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างสัมพันธ์กับสภาพที่ติดกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.18$) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.13$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.47	0.64	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.45	0.60	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.22	0.71	มาก
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.31	0.74	มาก
รวม	4.36	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.09	0.66	มาก
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	4.11	0.65	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.88	0.73	มาก
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	3.98	0.74	มาก
รวม	4.02	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับ

ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการจัดการ
กับอารมณ์และความเครียด ($\bar{X} = 3.98$) และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น	4.19	0.77	4.47	0.64	4.09
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.18	0.75	4.45	0.60	4.11	0.65
3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไข ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.97	0.79	4.22	0.71	3.88	0.73
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.13	0.78	4.31	0.74	3.98	0.74
รวม	4.12	0.75	4.36	0.64	4.02	0.65

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เห็นว่าสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02 - 4.36$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.88 - 4.47$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.14

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	12.399	6.199	14.007	0.000*
	ภายในกลุ่ม	472	208.898	.443		
	รวม	474	221.297			
2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับ	ระหว่างกลุ่ม	2	10.255	5.127	12.106	0.000*

ผู้อื่น	ภายในกลุ่ม	472	199.913	.424		
	รวม	474	210.168			
3. ด้านการวิเคราะห์ที่ ตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	9.567	4.784	8.836	0.000*
	ภายในกลุ่ม	472	255.549	.541		
	รวม	474	265.116			
4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และ ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	9.726	4.863	8.783	0.000*
	ภายในกลุ่ม	472	261.350	.554		
	รวม	474	271.076			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	10.400	5.200	11.879	0.000*
	ภายในกลุ่ม	472	206.611	.438		
	รวม	474	217.011			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ที่มีระดับความคิดเห็นการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Method) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.15 - 4.19

ตารางที่ 4.15

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา โดยรวม ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี
		4.02	4.12	4.36

มากกว่า 10 ปี	4.02	-	0.296	0.000*
น้อยกว่า 5 ปี	4.12		-	0.023*
ระหว่าง 5-10 ปี	4.36			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวม แตกต่างกับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี
		4.09	4.19	4.47
มากกว่า 10 ปี	4.09	-	0.309	0.000*
น้อยกว่า 5 ปี	4.19		-	0.010*
ระหว่าง 5-10 ปี	4.47			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อ

พฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น แตกต่างกับผู้ที่มีการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี
		4.11	4.18	4.45
มากกว่า 10 ปี	4.11	-	0.471	0.000*
น้อยกว่า 5 ปี	4.18		-	0.010*
ระหว่าง 5-10 ปี	4.45			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น แตกต่างกับผู้ที่มีการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี
		3.88	3.97	4.22
มากกว่า 10 ปี	3.88	-	0.441	0.000*
น้อยกว่า 5 ปี	3.97		-	0.038*
ระหว่าง 5-10 ปี	4.22			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา การจัดการ กับอารมณ์และความเครียด ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี
		3.98	4.13	4.31
มากกว่า 10 ปี	3.98	-	0.157	0.000*
น้อยกว่า 5 ปี	4.13		-	0.143
ระหว่าง 5-10 ปี	4.31			-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน การจัดการกับอารมณ์และความเครียด แตกต่างกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตารางที่ 4.20

ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ข้อ	ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	ความถี่
1	ควรส่งเสริมและการให้รางวัลเชิงชูกเกียรติผู้เรียนที่ร่วมนำเพ็ญประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มาเรียนตรงเวลาไม่เคยขาดเรียน รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ และทำความดีเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเป็นประจำ	22
2	ส่งเสริมผู้เรียนรุ่นพี่ที่มีผลงานดีเด่น ประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนมาให้การแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนรุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง	15
3	ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีผลงาน โดยการจัดการประกวด ผลงานผู้เรียนระหว่างโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตนในการเรียนที่ดี ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน	14

4	<p>ครูต้องเชิดชูและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้เรียนที่ปฏิบัติตนดีในทุกสถานการณ์ สำหรับผู้ที่ยังทำผิดวินัยหรือยังมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ เช่น มาสาย ลาบ่อย ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและโรงเรียน เปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและมีความพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง</p>	37
---	--	----

รวม

88

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ว่า 1) ครูต้องเชิดชูและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้เรียนที่ปฏิบัติตนดีในทุกสถานการณ์ สำหรับผู้ที่ยังทำผิดวินัยหรือยังมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ เช่น มาสาย ลาบ่อย ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและโรงเรียน เปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและมีความพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ความถี่ 37 2) ควรส่งเสริมและการให้รางวัลเชิดชูเกียรติผู้เรียนที่ร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มาเรียนตรงเวลาไม่เคยขาดเรียน รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ และทำความดีเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเป็นประจำ ความถี่ 22 3) ส่งเสริมผู้เรียนรุ่นพี่ที่มีผลงานดีเด่น ประสพผลสำเร็จในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนมาให้การแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนรุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง ความถี่ 15 และ 4) ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีผลงาน โดยการจัดการประกวดผลงานผู้เรียนระหว่างโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตนในการเรียนที่ดีทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน ความถี่ 14

ตารางที่ 4.21

ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี กับผู้อื่น

ข้อ	ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น	ความถี่
-----	--	---------

1	ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาทักษะชีวิต เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และสังคม อย่างต่อเนื่อง	30
2	ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากโรงเรียน เช่น วัด ชุมชน และสถานที่ทาง ประวัติศาสตร์ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง	34
3	ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นพัฒนาการด้านบุคลิกภาพที่ดีของ ผู้เรียน ให้เป็นบุคคลน่าเชื่อถือและเอาใจใส่ต่อสิ่งรอบข้างอย่าง สม่ำเสมอ	20
รวม		84

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากโรงเรียน เช่น วัด ชุมชน และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง ความถี่ 34 2) ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาทักษะชีวิต เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และสังคมอย่างต่อเนื่อง ความถี่ 30 3) ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นพัฒนาการด้านบุคลิกภาพที่ดีของผู้เรียน ให้เป็นบุคคลน่าเชื่อถือและเอาใจใส่ต่อสิ่งรอบข้างอย่างสม่ำเสมอ ความถี่ 20

ตารางที่ 4.22

ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ข้อ	ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	ความถี่
-----	---	---------

1	ครูควรช่วยเหลือและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีแนวความคิดที่จะวางแผนการเรียน วางแผนการทำกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน และรู้จักวางแผนอนาคตให้เป็น กระบวนการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระบบการใช้ชีวิตในอนาคตที่ดี	28
2	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมหลักการคิด วิเคราะห์ให้ผู้เรียนจากการฟังและอ่านจากสื่อต่าง ๆ รวมถึงการชมรายการทางทีวีและภาพยนตร์ที่มีประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้จำลอง สถานการณ์สมมุติเพื่อเป็นการฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	40
3	ควรมีการจัดเวทีเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้องและสร้างความมั่นใจในตัวเอง จนสามารถ ที่จะกล้าแสดงออกในทางที่ดีในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่เขินอาย	29
รวม		97

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ว่า 1) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมหลักการคิด วิเคราะห์ให้ผู้เรียนจากการฟังและอ่านจากสื่อต่าง ๆ รวมถึงการชมรายการทางทีวีและภาพยนตร์ที่มีประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้จำลองสถานการณ์สมมุติเพื่อเป็นการฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ความถี่ 40 2) ควรมีการจัดเวทีเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้องและสร้างความมั่นใจในตัวเอง จนสามารถที่จะกล้าแสดงออกในทางที่ดีในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่เขินอาย ความถี่ 29 3) ครูควรช่วยเหลือและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีแนวความคิดที่จะวางแผนการเรียน วางแผนการทำกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน และรู้จักวางแผนอนาคตให้เป็นกระบวนการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระบบการใช้ชีวิตในอนาคตที่ดี ความถี่ 28

ตารางที่ 4.23

ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมอารมณ์ และความเครียด

ข้อ	ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	ความถี่
-----	-------------------------------------	---------

1	การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาการด้านสติและอารมณ์สงบนิ่ง เช่น การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ การฟังธรรมะ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน	25
2	การฝึกสมาธิผู้เรียนช่วงเช้าแถวทุกวันก่อนเข้าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนในแต่ละวันอย่างมีคุณภาพ	19
3	ควรส่งเสริมและนำกิจกรรมดนตรีให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกเพื่อผ่อนคลายความเครียดกับผู้เรียนอย่างทั่วถึงทุกระดับชั้น	40
รวม		84

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ว่า 1) ควรส่งเสริมและนำกิจกรรมดนตรีให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกเพื่อผ่อนคลายความเครียดกับผู้เรียนอย่างทั่วถึงทุกระดับชั้น ความถี่ 40 2) การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาการด้านสติและอารมณ์สงบนิ่ง เช่น การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ การฟังธรรมะ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน ความถี่ 25 3) การฝึกสมาธิผู้เรียนช่วงเช้าแถวทุกวันก่อนเข้าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนในแต่ละวันอย่างมีคุณภาพ ความถี่ 19

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. การวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 9 ท่าน ประเด็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปในภาพรวม เพราะจะไม่ได้ไปกระทบต่อสถานภาพและหน้าที่การงาน

ของผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง โดยผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลในแต่ละด้านและนำเสนอ ดังนี้

1.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต ผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.1.1 ควรปลูกฝังและให้คำแนะนำกับผู้เรียน ให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักความถนัด และความสามารถของตนเอง รู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย

1.1.2 ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และความสามารถของตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมตามความต้องการของตนเองบนพื้นฐานของความถูกต้อง กล่าวแสดงความคิดเห็นของตนเอง ที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

1.1.3 มีการบูรณาการทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในวิชาที่สอน และหาวิธีการสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

ตั้งบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“ควรปลูกฝังและให้คำแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักการตระหนักรู้ รู้จักตนเอง ขอมรับ เห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ควรให้คำแนะนำผู้เรียนให้รู้จักหาทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ให้ความรู้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักความถนัด และความสามารถของตนเอง รู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และเข้าใจความแตกต่างของคนแต่ละบุคคล”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถวิเคราะห์ความถนัด ความสามารถของตนเองได้

วิเคราะห์ลักษณะส่วนตัว อุปนิสัย และค่านิยมของตนเองได้ วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้ และกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ฝึกให้ผู้เรียนได้พูดหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อยืนยันความต้องการของตนเองบนพื้นฐานของความถูกต้อง แสดงพฤติกรรมปฏิเสธและใช้คำพูดต่อรองอย่างจริงจังเพื่อให้รอดปลอดภัย กล่าวพูดหรือเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและถูกต้องตามหลักวิชาการ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“แนะนำและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึก ความภาคภูมิใจในความสามารถ ความดี ของตนเองและผู้อื่น แสดงความสามารถและความตั้งใจที่ตนเองภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้ได้ กล่าวแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ ยอมรับในความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ดีของผู้อื่น เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย ปฏิบัติตามสิทธิของตนเอง ปฏิบัติตนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อส่วนรวม”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยการบูรณาการในวิชาที่สอน ทำให้ผู้เรียน มีทักษะชีวิต ดีขึ้นทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ซึ่งครูเห็นว่าจะดำเนินการสอนโดยบูรณาการในวิชาที่สอนต่อไป”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“เมื่อได้ทำการสอนโดยบูรณาการทักษะชีวิตของผู้เรียนกับวิชาที่สอนแล้ว ผู้เรียน มีวิธีการสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสม”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ผู้เรียนรู้อะไรที่ทักษะชีวิตและให้ความสนใจ สามารถนำไปการบูรณาการในกลุ่มสาระที่ที่สอน ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดียิ่งขึ้นไม่เหมือนแต่ก่อน”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

1.2 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.2.1 ปกป้องและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและเป็นที่ยอมรับ

1.2.2 จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักยอมรับความพียงคิดเห็นของผู้อื่น แตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมี ฝึกให้ผู้เรียนอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

1.2.3 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและสามารถจัดการกับชีวิตของตนเองอย่างชาญฉลาด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา เลือกและวางแผนชีวิตการเรียน และอาชีพได้ในอนาคต

ตั้งบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“ชี้แนะและให้แนวคิดแก่ผู้เรียนเพื่อให้เรียนรู้ในความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น เชื่อมมั่นในตนเองและผู้อื่น เคารพสิทธิ์ของตนเองและผู้อื่น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

“ปกป้องและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก และเคารพกฎกติกาของสังคม”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมอบรมให้ผู้เรียนได้รู้จักยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล สะท้อนมุมมองที่ดีของตนเองและผู้อื่นได้ แสดงความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นและนำเสนอคุณลักษณะที่ดีมีคุณค่าของตนเองและผู้อื่น”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“อบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนยอมรับทั้งความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ใช้เหตุผลในการคิดการทำงานร่วมกับผู้อื่น และปราศจากความขัดแย้ง อาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จำลองสถานการณ์ให้ผู้เรียนสื่อสารกับผู้อื่นทั้งด้านภาษาพูด ภาษากาย ด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ปฏิบัติตนตามข้อตกลง ระเบียบ กฎ กติกาต่าง ๆ ของสังคมด้วยความเต็มใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอทางเลือกที่ถูกต้องแก่ผู้อื่นได้”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ในชั่วโมงกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการสอนเสริมพัฒนาทักษะชีวิต เพราะถือเป็นจุดเน้นด้านความสามารถและทักษะที่เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมควรนำทักษะชีวิตไปเสริมสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผน การเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรม เป็นงานที่โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและสามารถจัดการชีวิตของตนเองอย่างชาญฉลาด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง โลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา เลือกลงและวางแผนชีวิตการเรียน อาชีพ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

1.3 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.3.1 จัดทำกิจกรรมเสริมทักษะที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะข้อมูลข่าวสารทางเลือก และตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาการเพื่อให้รู้เท่าทันสังคม

1.3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ถูกต้องเหมาะสม และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นตามเป้าหมาย

1.3.3 จัดกิจกรรมอบรมนักเรียนให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดี หารวิธีการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจงานอาชีพอย่างหลากหลาย และวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม
ตั้งบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“ควรจัดทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสนใจสถานการณ์รอบตัว
หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ส่งเสริมแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาการเพื่อให้อำนาจที่สังคมที่เปลี่ยนแปลง รู้จัก
ตัดสินใจในแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลในสภาวะวิกฤติได้อย่างเป็นระบบ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนจำแนก แยกแยะประโยชน์และคุณค่าของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่าง
สมเหตุสมผล และเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเหมาะสม ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย โดยไม่
เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และนำเสนอขั้นตอนและผลการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤติอย่างรอบคอบเป็น
ระบบ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
ถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นตามได้”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมอบรมผู้เรียนให้มีคุณภาพทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดี มี
คุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“กระตุ้นให้ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถรู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพ อย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“หลังจัดกิจกรรมทักษะชีวิต ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อไปได้อย่างเหมาะสม”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

1.4 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.4.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ รู้วิธีการควบคุม อารมณ์และความเครียด รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่นรู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง

1.4.2 แนะนำให้นักเรียนรู้จักหาทางเดือกหรือวิธีการยุติความรุนแรงอย่างสันติวิธีที่เหมาะสม สอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกวิธีการสร้างความสุขให้ตนเอง

1.4.3 อบรมทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน ตั้งบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยงและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จัดกิจกรรมแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเข้าใจมุมมองของอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดและ ความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“จำลองสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการประเมินและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม รู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักจัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ อดทนต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนหรือการยั่วเย้าต่าง ๆ หาทางเลือกในการจัดการกับความขัดแย้งที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ และเลือกวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมใช้ในสถานการณ์จริง”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักหาทางเลือกหรือวิธีการยุติความรุนแรงอย่างสันติวิธีที่เหมาะสม เลือกวิธีการยุติความรุนแรงอย่างสันติวิธีที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่มีเกิดขึ้นในกลุ่ม และฝึกปฏิบัติการใช้วิธีการยุติความรุนแรงในกลุ่มเพื่อน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“สอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกวิธีการสร้างความสุขให้ตนเองอย่างมีเหตุผลปฏิบัติได้จริง มีการปฏิบัติกิจกรรมที่สร้างสุขให้กับตนเองและค้นพบการเปลี่ยนแปลงที่ดีของตนเอง และมีกลุ่มเพื่อนหรือมีชมรมร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่สร้างสุขให้กับตนเองอย่างสม่ำเสมอ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“การยอมรับทักษะชีวิตหน้าเสาธงทุกเช้า เพราะเป็นเรื่องที่ดีจะทำให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง สนใจใฝ่เรียน ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามที่ดีขึ้น และไม่ลืมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามความรับผิดชอบ”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 1. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“ผู้เรียนสามารถนำทักษะชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมากสำหรับผู้เรียน”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 2. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“การอบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ที่เกี่ยวข้อง แนวทางปฏิบัติของสถานศึกษา สร้างจิตสำนึก
ในหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้นและอดออม สร้างวินัย การเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร
การทำความเคารพ ความกตัญญูกตเวทิตา และเรื่องที่คุณเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้”

(ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน คนที่ 3. 11 สิงหาคม 2560 : สัมภาษณ์)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยมี รายละเอียดดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น รองลงมาคือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการจัดทำกรรมาธิธรรมและความเครียด และ ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เมื่อจำแนกรายด้านในแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า

1.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนชื่นชมในความดีและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รองลงมาคือ ผู้เรียนแสดงความรัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และผู้เรียนยอมรับความคิดเห็น ความรู้ดี และการกระทำที่ดีของผู้อื่น

1.2 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่า สถานศึกษามี

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและสำเร็จบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย รองลงมาคือ ผู้เรียนแสดงความรู้สึก หรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น และผู้เรียนกล้ายืนยันความคิดเห็น ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้

1.3 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสร้างผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ รองลงมาคือ ผู้เรียนประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง และผู้เรียนรู้จักวิพากษ์ วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

1.4 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถเสนอทางออกของข้อขัดแย้งด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม รองลงมาคือ ผู้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ จําแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ และผู้เรียนเลือกวิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จําแนกตามสถานภาพ เห็นว่าสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่ามีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จําแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เห็นว่าสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่าสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 9 คน ประเด็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปในภาพรวม เพราะจะได้ไม่ไปกระทบต่อสถานภาพและหน้าที่การงานของผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง โดยผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลในแต่ละด้านและนำเสนอ ดังนี้

4.1 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ควรปลูกฝังและให้คำแนะนำให้นักเรียนรู้จักการตระหนักรู้ รู้จักตนเอง ขอมริบ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักหาทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น รู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของคนแต่ละบุคคล จากการนำหลักการคิดวิเคราะห์ที่ได้เรียนมาบูรณาการ ใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล ภาคภูมิใจในความสามารถ ความดีของตนเองและผู้อื่น กล่าวแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ และที่สำคัญจะต้องรู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย โดยมีกรปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.2 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ครูจะต้องชี้แนะและให้แนวคิดแก่นักเรียนเพื่อให้เรียนรู้ในความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก และเคารพกฎกติกาของสังคม โดยแนะแนวให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักเข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผนการเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนิน ชีวิตในสังคมให้ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยต้องรู้จักพัฒนาทักษะชีวิตอย่างชาญฉลาด โดยสอดแทรกองค์ความรู้ในด้านการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการตัดสินใจ แก้ปัญหา เฝือกและวางแผนชีวิตการเรียน อาชีพ และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนสามารถจัดการชีวิตของตนเองได้อย่างมีศักยภาพ

4.3 ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ครูควรจัดกิจกรรมทักษะที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสนใจสถานการณ์รอบตัว รู้จักหาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างเสริมพัฒนาการเพื่อให้รู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง รู้จักตัดสินใจในแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลในสภาวะวิกฤติได้อย่างเป็นระบบ โดยไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.4 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายหลักเสียงและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี สร้างสถานการณ์จำลองสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการประเมินและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม รู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสียงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลักเสียงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องและควรมีการพูดบรณหน้าเสาธงเพื่ออบรมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ระเบียบว่าด้วยเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติของสถานศึกษานั้น ๆ รวมถึงกระตุ้นการสร้างจิตสำนึกในหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้นและอดออม การสร้างวินัย การเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การทำความเคารพ ความกตัญญูกตเวทิตา การต่อต้านยาเสพติดให้โทษทุกชนิด และเรื่องอื่น ๆ ตามที่ครูเห็นสมควรว่าเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนแสดงความรู้สึภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองและผู้อื่น รู้จักคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม แสดงออกในการสนทนากับผู้อื่นด้วยความเป็นมิตร ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และผู้เรียนอาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ รู้จักเลือกใช้อุปกรณ์ข่าวสารในการตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และใช้อุปกรณ์ข่าวสารประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง รู้จักเลือกวิธีสร้างความสุขให้กับตนเองอย่างเหมาะสม บอกลังอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองที่เกิดต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และผู้เรียนรู้วิธีคลายเครียดกับตนเองได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษามีความตระหนักที่จะนำทักษะชีวิตมาบูรณาการในการบริหาร สถานศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลธิชา มาดาหอม (2556, น. 129-134) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ

การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านอุปราช ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านอุปราชส่วนใหญ่ดำรงชีวิตด้วยวิถีเกษตรกรรม เด็กและเยาวชนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูดิพร ตังงาม (2554, น. 155-159) ได้ทำการศึกษาความสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมศึกษา 2554 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตที่ได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดความสามารถใช้ทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ องอาจ เทียมกลาง (2559, น. 180) ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อแก้ไขพฤติกรรมผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนโดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และผู้เรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านการวิเคราะห์ที่ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนตามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความรู้ศักยภาพภูมิปัญญาในความสามารถของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม กล่าวแสดงออกในการสนทนากับผู้อื่นด้วยความเป็นมิตร ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหา เลือกตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และใช้ข้อมูลข่าวสารประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง มากกว่าครูผู้สอน สอดคล้องผลการศึกษาของ ปานทอง อังคณิตย์ (2558, น. 148-149) ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้กิจกรรมนักเรียนในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ กาญจน

เฉลิมพล (2555, น. 115) ศึกษารูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชโบริกา นครราชสีมา จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น และสัมพัทธ์ภาพในครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีเพศและสัมพัทธ์ภาพในครอบครัวต่างกัน มีเป้าหมายทักษะชีวิตแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี เห็นว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนตามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความรู้ศักยภาพภูมิปัญญาในความสามารถของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม กล้าแสดงออก ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เลือกลงชื่อข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหา เลือกลงชื่อในสถานการณ์ ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ข้อมูลข่าวสารประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและความถูกต้อง รู้จักเลือกวิธีสร้างความสุขให้กับตนเอง บอกลังอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองที่เกิดต่อสถานการณ์ ต่าง ๆ และผู้เรียนรู้วิธีคลายเครียดกับตนเองได้อย่างเหมาะสม มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี

สอดคล้องผลการศึกษาของ ปัทมา อรรถแสง (2554, น. 200-206) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ศาลหลักเมืองมหาสารคาม พบว่า ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ด้านการพึ่งตนเองและภูมิใจตนเอง ด้านการมีความรัก สามัคคีและการเห็นประโยชน์ส่วนรวม ด้านการแสวงหาความรู้ในการทำงาน ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน และเมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า หลังการจัดกิจกรรมผู้เรียนมีทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของผู้เรียนที่มีประสบการณ์เรียนทักษะชีวิตที่ต่างกัน มีการพัฒนาทักษะชีวิต โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นดังนี้ เนื่องจากการพัฒนาทักษะชีวิตเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา การ

จัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว และการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551, น. 14) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่นักเรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการกับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมบูรณาการหรือสอดแทรกทักษะชีวิตพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการนำองค์ความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีระดับทักษะชีวิตการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรส่งเสริมและการรางวัลเชิงจิตวิทยาผู้เรียนที่ร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มาเรียนตรงเวลาไม่เคยขาดเรียน รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ และทำความดีเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเป็นประจำ และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีผลงาน โดยการจัดการประกวดผลงานผู้เรียนระหว่างโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตนในการเรียนที่ดีในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน

5.3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีระดับทักษะชีวิตการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาทักษะชีวิต เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และสังคม อย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากโรงเรียน เช่น วัด ชุมชน และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง

5.3.1.3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีระดับทักษะชีวิตการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ครูควรช่วยเหลือและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีแนวความคิดที่จะวางแผนการเรียน วางแผนการทำกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน และรู้จักวางแผนอนาคตให้เป็นกระบวนการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระบบการใช้ชีวิตในอนาคตที่ดี จัดเวทีเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้องและสร้างความมั่นใจในตัวเอง จนสามารถที่จะกล้าแสดงออกในทางที่ดีในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่เขินอาย

5.3.1.4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีระดับทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรจัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาการด้านสติและอารมณ์สงบนิ่ง เช่น การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ การฟังธรรมะ และการนำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน ฝึกสมาธิผู้เรียนช่วงเช้าแถวทุกวันก่อนเข้าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนในแต่ละวันอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมและนำกิจกรรมดนตรีให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกเพื่อผ่อนคลายความเครียดทุกระดับขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคทักษะชีวิตในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

5.3.2.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่หลาย ๆ จังหวัด

5.3.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา

มจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กาญจนา เดลิมพด. (2555). *การศึกษารูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต),
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, สำนักงาน. (2558ก). *แผนกลยุทธ์การจัดการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2559-2562*. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, สำนักงาน. (2559ข). *รายงานผลการดำเนินงาน
 ประจำปีงบประมาณ 2559*. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
 เขต 1.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551ก). *ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชน
 กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.*
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ข). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา
 พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ค). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
 ของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ก). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรับ
 การประกันภายนอก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545ข). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.

คมเพชร ฉัตรสุกฤท. (2557). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

จรัส อติวิทยากรณ. (2554). *หลัก ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา :
เทมการพิมพ์.

จุมพร พัฒนมาศ. (2558). *การศึกษาค้นคว้าสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต), จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

จรัส นงมาท. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องและมีความสุข.* กรุงเทพฯ :
ฟ้าสีดเชนเตอร์.

เจตสิทธิ์ นาดเสน. (2550). *การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม.

ชลธิชา มาลาหอม. (2556). *การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านอัตลักษณ์ชุมชนบ้าน
อุบราช.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

ชาลีตา สิงห์สถิต. (2552). *การจัดกิจกรรมกลุ่มเกษตรอินทรีย์ : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์สตรีนาเจียง
บ้านนาเจียง ตำบลโคกงาม อำเภอตำบองชัย จังหวัดเลย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต), เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ชาญชัย อาจิตมาจาร. (2550). *ภาวะผู้นำในองค์กร.* กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

ชุตีพร ตัดงาม. (2554). *การศึกษาค้นคว้าสามารถการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม.* กรุงเทพฯ : โรงเรียน

อัสสัมชัญ แผนกประถม.

ณภัทรวรรณ ธนาพงษ์อนันต์.(2558). *การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสุขภาพและสังคม*. กรุงเทพฯ :

แม็คเอดูเคชั่น.

ณัต เตชทรัพย์. (2550). *การบริหารจัดการขององค์กร การบริหารส่วนตำบลไทยชนะเลิศ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล*. (ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต), อยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา.

เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2545). *ทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองคุณ หงส์พันธ์. (2547). *กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาชีวิต*. สืบค้นจาก [http://www.](http://www.Rajabhat.ac.th/edunews/skill)

[Rajabhat.ac.th/edunews/skill](http://www.Rajabhat.ac.th/edunews/skill).

นคร ผ่านแสนเสาร์. (2550). *สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปราโมทย์ คุ้มปัญญา. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาด้านใหม่*. กรุงเทพฯ : อินพอร์มิ

เดียมีคส์.

ปัทมา อรรถแสง. (2554). *การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้คัดหลักเมืองมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปานทอง อังคณิตย์. (2558). *การเสริมสร้างทักษะชีวิตนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *ธรรมบัญญัติชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม* (พิมพ์ครั้งที่ 57). กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.)

พัชรี ช่มพุดา. (2552). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.

พันธ์พัชร ปิ่นจินดา และคณะ. (2558). *การบริหารการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- เพ็ญศรี รุจิมากุล. (2551). *การจัดการกลุ่มภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย : โรงพยาบาลเชียงใหม่ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต),* เคย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ไพศาล วรรคตา. (2558). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7).* มหาสารคาม : ตักศิลาการพิมพ์.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2556). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).* ชลบุรี : สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2550). *ทิศทางและอาภรณ์วิวัฒนาการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนศิริกรณ์ อาจแก้ว. (2551). *การใช้เทคโนโลยีในการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านความยั่งยืน ตามลด มาตรฐานค่า อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต),* เคย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงสี. (2546). *หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาการ, กรม. (2543ก). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติเอกสารชุดปฏิรูป การเรียนรู้ระดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :*
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. (2544ข). *การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :*
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศิริ สีอาสนา. (2557). *เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551ก). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :*
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553ข). *พระราชบัญญัติ (ฉบับรวบรวมพิเศษ) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ลิขชิง.*
- สมคิด นางโม. (2557). *องค์การและการจัดการ Organization and management (พิมพ์ครั้งที่ 6).* กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒน์จำกัด.

- สัมพันธ์. (2556). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชาวฟ้า.
- ไสลเกษ จุไลทก. (2543). *แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3*. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สุภาพจิต, กรม. (2541). *คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต*. สำหรับเด็ก. นนทบุรี : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- สุพรรณิ ชัยพิพัฒน์. (2551). *การจัดการอนุรักษ์พันธุชีวภาพในเมืองของกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่บ้านน้ำเย็น ตำบลกอกตะกอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุรางค์ ไควตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). *การเสริมสร้าง "ทักษะชีวิต" ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554ข). *การเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : นีต พอยท์.
- องอาจ เทียมกลาง. (2559). *การพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรศึกษบัณฑิต), มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2557). *หลักการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2543). *เอกสารประกอบการบรรยายการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา (พปค).
- Daren, C.A. (1991). *Evidence of validity of the life-skill development scale-adolescent from and of the constructs of life skill model*. Dissertation Abstracts International. 52, (20). 25.

- Edversden, Terre H. (2001). *Life Skills Knowledge of Rural and Urban High School Freshmen in Illinois*. Illinois : Southern Illinois University at Carbondale.
- Gazda, Childers; & Brooks. (1987). *Foundations of Counseling and Human Services*. New York : McGraw-Hill.
- Gilchrist, et.al. (1987). "Life Skills Counseling for Preventing problems in Adolescence." *Journal of Social service Research*. 10(1987) : 73-84.
- Kay, Gregg K. (1998). *American Expedition: A Curriculum Designed to Facilitate Life Skills Development Among High School Students*. The Union Institute.
Retrieved from <http://www.thailisdb.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp>
- Maxwell, Robert. (1981). *Life After School : A Social Skills Curriculum*. New York : Prentice Hall.
- Miller, Darcy. (1998). *Enhancing Adolescent Competence : Strategies for Classroom Management*. Washington : Thomson.
- Slicker, Ellen K.; et al. (2016). *The Relationship of Parenting Style to Older Adolescent Life Skills Development in the United States*. SAGE Publications. Young, Vol. 13, No. 3, 227-245. Retrieved from <http://you.sagepub.com/cgi/content/abstract/13/3/227>
- Wagner, Tony. (2008). "The Seven Survival Skills for Careers, College, and Citizenship," *Educational Leadership*. 66(2) : 20-25.
- WHO. (1994). *Life Skill Education for Children and Adolescents in School*. London : Department of Health.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากิจกรรมชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 คำตอบที่ได้จะไม่มีการกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ฉะนั้นขอเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้บรรลุผลและเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในโอกาสต่อไป
3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากิจกรรมชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 33 ข้อ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

กลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert Scale)

5 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนเรียนมาก

3 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบ กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะคำตอบที่ได้จะไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางสาวศุภกัญญา จันทร์ดาวงค์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

หน้าข้อ ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. สถานภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
- ระหว่าง 5-10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาด้านทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

คำชี้แจง โปรดเลือกเพียงลักษณะเดียวตามสภาพความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- มากที่สุด หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมากที่สุด = 5 คะแนน
- มาก หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนมาก = 4 คะแนน
- ปานกลาง หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนปานกลาง = 3 คะแนน
- น้อย หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อย = 2 คะแนน
- น้อยที่สุด หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้เรียนน้อยที่สุด = 1 คะแนน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการตระหนักรู้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น					
1. ผู้เรียนรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง					
2. ผู้เรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง					
3. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่น					
4. ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของคนอื่นอย่างมีเหตุผล					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. ผู้เรียนมองตนเองและผู้อื่นในเชิงบวก					
6. ผู้เรียนแสดงความรัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น					
7. ผู้เรียนชื่นชมในความดีและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น					
8. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม					
9. ผู้เรียนแสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม					
10. ผู้เรียนยอมรับความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ดีของผู้อื่น					
ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น					
11. ผู้เรียนฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึงความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น					
12. ผู้เรียนใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร ทำให้ผู้อื่นรู้สึกสบายใจ					
13. ผู้เรียนแสดงความรู้สึก หรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น					
14. ผู้เรียนชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถและการกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากายหรือสัญลักษณ์					
15. ผู้เรียนกล้ายืนยันความคิด ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้					
16. ผู้เรียนรู้จักวิธีการปฏิเสธ ต่อรองและร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง					
17. ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและสำเร็จบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย					
18. ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาและระเบียบของสังคม					
ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
19. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์					
20. ผู้เรียนวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล					
21. ผู้เรียนจำแนก แยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้					
22. ผู้เรียนประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
23. ผู้เรียนสร้างผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ					
24. ผู้เรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง					
25. ผู้เรียนรู้จักวิพากษ์ วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง					
26. ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับสถานการณ์					
ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด					
27. ผู้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ จำแนกอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้					
28. ผู้เรียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ					
29. ผู้เรียนสามารถควบคุมความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
30. ผู้เรียนจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม					
31. ผู้เรียนเลือกวิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์					
32. ผู้เรียนสามารถเสนอทางออกของข้อขัดแย้งด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม					
33. ผู้เรียนรู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา

1. ท่านมีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนด้านการตระหนักรู้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด อย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวศุภัญญา จันทร์ดาวงค์

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ผู้สัมภาษณ์
 ผู้ให้สัมภาษณ์
 วันที่สัมภาษณ์ เวลา

2. สถานภาพ

- () ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน
- () ครูผู้สอน โรงเรียน.....
- () อื่นๆ ระบุ

3. ประสบการณ์การทำงาน

- () น้อยกว่า 5 ปี
- () ระหว่าง 5 - 10 ปี

() มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และนำผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนต่อไป ลักษณะของแบบสัมภาษณ์จะเป็นคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเชิงรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไข้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไข้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
ข้อ 23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ 33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (r) และโดยรวมของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
1	0.60
2	0.72
3	0.82
4	0.70
5	0.68
6	0.77
7	0.71

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
8	0.66
9	0.91
10	0.88
11	0.83
12	0.62
13	0.96
14	0.75
15	0.66
16	0.82
17	0.82
18	0.88
19	0.61
20	0.91
21	0.85
22	0.82
23	0.82
24	0.95
25	0.78
26	0.94
27	0.93
28	0.91
29	0.79
30	0.75
31	0.67
32	0.64

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
33	0.92
รวม	0.80

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๒๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน นายสมาน แก้วคำไสย์

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางวิภา พัฒนาเวช)

หัวหน้าสำนักงานคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๓๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ร้อยตรีดำรงค์ อินอุ่นโชติ

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐรัชย์ จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘๘ ต่อ ๑๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๑๖๗
 ที่ บค. ๖.๐๐๓๒/๒๕๖๐ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐
 เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อาทิตย์ อัจฉาญ

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐
 สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางวิภา พัฒนาเวช)

หัวหน้าสำนักงานคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
 คณะครุศาสตร์
 โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๓๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่ากล้วย

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลไปทำการ
วิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘๓๒ ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๓๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงน้ำ(ประชาศิษย์วิทยา)

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลไปทำการ วิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.นงกชชัย จันทูม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๓๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยใช้สถานที่ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าฝาง (คุรุประชานุสรณ์)

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัย จันทร์ขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๒๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ด้วยนางสาวสุกัญญา จันทร์ลาวงค์ นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๘๒๑๐๒๐๐๑๒๐ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลไปทำการ วิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐรัชย์ จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ราชชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
ดร.รณชัย ศรีสุชัยภูววงศ์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
นายวิระศักดิ์ ศิวาวรรณ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
นางเบญจพร สุทธิประภา	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
นายอุทัย น้อมระวี	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี
นายสถิต สัตนาโค	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแคน
นายทองฉัตร จันทะคัต	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านม่วงน้ำ (ประชาศิษย์วิทยา)
นางสาวนวดจันทร์ สุวรรณศรี	ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี
นางเพ็ญพร นามทอง	ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยนางามวิทยา
นางนิสากร อนารัตน์	ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดินต่าม่วงวิทยา

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ จ.1 สัมภาษณ์ ดร. รณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ วันที่ 11 สิงหาคม 2560 เวลา 09.00-10.00

ภาพที่ จ.2 สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ ศิลาวรรณ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วันที่ 11 สิงหาคม 2560 เวลา 10.05-11.00

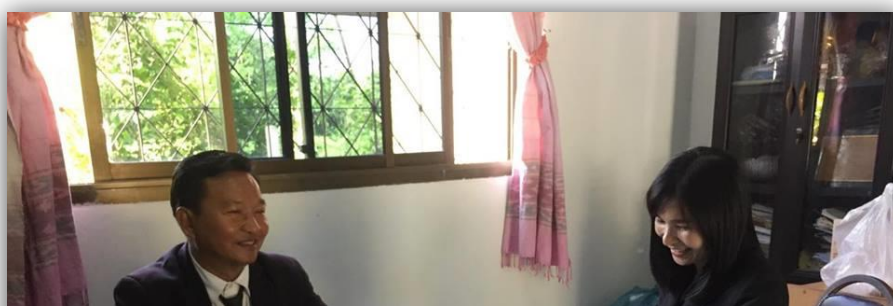
ภาพที่ จ.3 สัมภาษณ์ นางเบญจพร สุทธิประภา ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา วันที่ 11 สิงหาคม 2560 เวลา 11.05-12.00

ภาพที่ จ.4 สัมภาษณ์ นายอุทัย น้อมระวี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี
วันที่ 11 สิงหาคม 2560 เวลา 13.05-14.00

ภาพที่ จ.5 สัมภาษณ์ นายสถิต สัตนาโค ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแคน วันที่ 11
สิงหาคม 2560 เวลา 14.05-15.00

ภาพที่ จ.6 สัมภาษณ์ นายทองฉัตร จันทะคัด ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านม่วงน้ำ
(ประชาศิษย์วิทยา) วันที่ 11 สิงหาคม 2560 เวลา 15.05-16.00

ภาพที่ จ.7 สัมภาษณ์ นางสาวนวลจันทร์ สุวรรณศรี ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดอนแคนดอนทวายสามัคคี วันที่ 15 สิงหาคม 2560 เวลา 09.05-10.00

ภาพที่ จ.8 สัมภาษณ์ นางเพ็ญพร นามทอง ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนหัวนางามวิทยา วันที่ 15 สิงหาคม 2560 เวลา 10.05-11.00

ภาพที่ จ.9 สัมภาษณ์ นางนิสากร อนารัตน์ ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดิน
ดำบัวรองวิทยา วันที่ 15 สิงหาคม 2560 เวลา 11.05-12.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวศุภัญญา จันทร์ดาวงค์
วัน เดือน ปี เกิด 11 กุมภาพันธ์ 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน 4 หมู่ 12 ตำบลพรรณา อำเภอพรรณานิคม
จังหวัดสกลนคร
สถานที่ทำงาน โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี ตำบลหินตา อำเภอจังหาร
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่ง ครู คศ. 1

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.ม.) สังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2560 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) การบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม